

International
Labour
Organization

With funding from

 Austrian
Development
Cooperation

BOSNA I HERCEGOVINA

► **Pojmovnik za Garanciju za mlade**

Copyright © Međunarodna organizacija rada, 2022
Prvo izdanje, 2022

Publikacije Međunarodne organizacije rada uživaju zaštitu prava na osnovu Protokola 2 Univerzalne konvencije o zaštiti prava. Međutim, kratki odlomci iz ovih publikacija se mogu reprodukovati bez dozvole pod uslovom da se izvor navede. Za prava reprodukcije ili prevoda, treba se obratiti na: ILO Publications (Rights and Licencing), CH1211 Geneva 22, Switzerland, ili na elektronsku adresu: rights@ilo.org. Međunarodna organizacija rada takve zahtjeve smatra dobrodošlim. Biblioteke, institucije i drugi korisnici registrovani u okviru organizacija za zaštitu autorskih prava mogu da kopiraju ovu publikaciju u skladu sa dozvolama koje su im izdate u tom cilju. Posetite www.ifrro.org kako biste pronašli organizaciju za zaštitu autorskih prava u svojoj zemlji.

ISBN (online): 9789220366097 (web PDF)

Odredbe korišćene u MOR publikacijama, koje su u skladu sa praksom Ujedinjenih nacija, i prezentacija tog materijala ne izražavaju bilo kakvo mišljenje Međunarodne organizacije rada po pitanju pravnog statusa neke zemlje, oblasti ili teritorije, njenih vlasti, ili kada je reč o promjeni njenih granica.

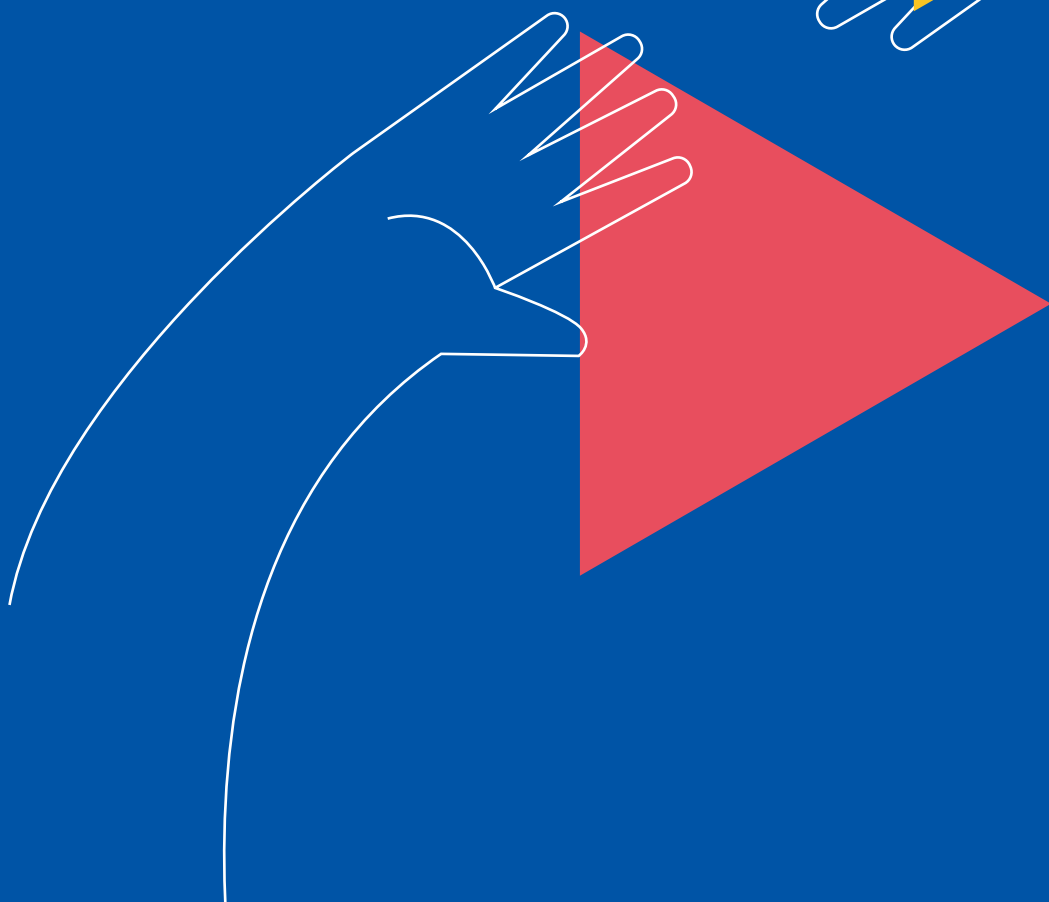
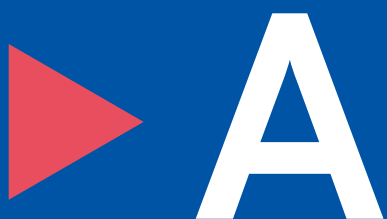
Odgovornost za mišljenja iznesena u potpisanim člancima, studijama ili drugim doprinosima pripada isključivo njihovim autorima, i publikacija ne predstavlja odobrenje stavova iznešenih u njoj od strane Međunarodne organizacije rada.

Pozivanje na imena firmi i komercijalnih proizvoda i procesa ne znači da su oni priznati od Međunarodne organizacije rada, a ukoliko neka firma ili komercijalni proizvod nisu pomenuti to ne znači da se oni ne odobravaju.

Informacije o publikacijama i elektronskim izdanjima Međunarodne organizacije rada nalaze se na: www.ilo.org/publns.

► Sadržaj

► Activation Aktivacija	5	► Key skills/key competences Ključne kompetencije / vještine	31	► Retraining Prekvalifikacija	52
► Apprenticeship Naukovanje/šegrtovanje Staziranje (Dualno obrazovanje)	6	► Learning outcomes Ishodi učenja	33	► Reskilling Prekvalifikacija	53
► Benchmarking Benchmarking / benčmarking (postavljanje mjerila)	8	► Level of qualifications Nivo kvalifikacije Razina kvalifikacije	34	► School-to-work transition Tranzicija sa školovanja na rad	53
► Common quality assurance framework Zajednički okvir za osiguranje kvaliteta Zajednički okvir za obezbjedjivanje kvaliteta	10	► Lifelong learning Cjelozivotno učenje	35	► Second chance education Obrazovanje druge šanse	55
► Competency-Based Framework Okvir kompetencija	11	► Long-term unemployment Dugoročna nezaposlenost	37	► Sector councils/bodies Sektorsko vijeće	56
► Drop-out Napuštanje (procesa) obrazovanja	12	► Low skilled persons Niskokvalifikovane osobe/lica Niskokvalificirane osobe	38	► Social dialogue (to include social partner) Socijalni dijalog (da uključi socijalne partnere)	57
► Hard to employ Teže zapošljiva osoba/lice	13	► Mentoring Mentorstvo	38	► Core employability skills/ Soft skills Meke vještine	58
► Early intervention Rana intervencija	15	► NEET Mladi koji niti su zaposleni, niti se školuju, niti su na obuci (NEET)	40	► Transferability of learning outcomes Prenosivost ishoda učenja	58
► Early warning system Sistem ranog upozorenja	16	► Outreach Doseg / dosezanje (obuhvatanje)	42	► Traineeship Pripravništvo	59
► Education or training pathway Putevi obrazovanja / obuke	16	► Mutual learning/ Peer learning Uzajamno učenje/ Vršnjačko učenje	44	► Tutoring Podučavanje	60
► Education or training provider Pružatelj (usluge) obrazovanja / obuke Organizator obrazovanja / obuke	17	► Peer review Uzajamna provjera	45	► Unemployed Nezaposlena osoba/lice (nezaposleni)	60
► Employability Zapošljivost / Zaposlivost	18	► Post placement support Podrška nakon zapošljavanja	45	► Underqualification Nedovoljna kvalifikovanost	62
► Employed Zaposleni (Zaposlena osoba/lice)	19	► Preventive action Preventivne mjere (preventivno djelovanje)	46	► Upskilling Usavršavanje	62
► Flexible learning pathway Fleksibilni putevi učenja	21	► Precarious employment (work conditions) Prekarni rad (uvjeti rada)	47	► Work-based learning Učenje temeljeno na radu (učenje na radu)	64
► Formal learning Formalno obrazovanje	22	► Probation period Probni rad	48	► Work life balance Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	65
► Good quality offer Kvalitetna ponuda	24	► Qualification system Sistem kvalifikacija	48	► Youth Guarantee Garancija za mlade / Garantni fond za mlade	67
► Inactive (inactive young people) Neaktivni / neaktivne osobe/lica (neaktivni mladi / neaktivne mlade osobe/lica)	26	► Recognition of prior learning Priznavanje/validacija prethodnog učenja	50	► Youth Guarantee Implementation Plan Plan implementacije Garancije za mlade	67
► Initial education and training Inicijalno obrazovanje (i obuka)	27	► Recognized vocational qualification Priznata stručna kvalifikacija	51	► Youth Organisations Omladinsko udruženje Omladinska udruga Omladinska organizacija	68
► Job placement Posredovanje u zapošljavanju	29	► Re-entrants Osobe/lica koja se vraćaju (na tržište rada, u obrazovanje, itd.)	51	► Youth Work(ers) Omladinski rad(nik/ca)	69

► Activation Aktivacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Pojam „aktivacije“ u kontekstu Garancije za mlade odnosi se na sredstva i aktivnosti koji se upotrebljavaju kako bi mobilizirali i angažirali mlade ljude koji nisu zaposleni, niti su u procesu obrazovanja ili obuke (NEET) kroz intervencije na tržištu rada, kontinuirano obrazovanje i obuku.

Pristupi aktivaciji u okviru Garancije za mlade su bazirani na doseganju mladih i uzajamnoj obavezi: „Dosezanje“ sadržava akcije koje su usmjerene na identifikaciju i angažiranje mladih koji nisu upisani na neki obrazovni program, obuku i nisu registrovani (kao nezaposleni/tražitelji posla) pri zavodima za zapošljavanje. „Uzajamna obaveza“ odnosi se na obavezu mladih ljudi, jednom kada su registrovani (kao nezaposleni) pri zavodima za zapošljavanje, da koriste dostupne usluge kako bi unaprijedili zapošljivost i izglede na tržištu rada, kao i na obavezu zavoda za zapošljavanje da ponudi zaposlenje, nastavak obrazovanja, prilike za stažiranje/naukovanje ili pripravništvo, bazirano na individualnim akcionim planovima.

Komentar

Pojam „activation“ se konzistentno koristi u prijevodu „aktivacija“ u dokumentima javnih politika u oba entiteta, Brčko distriktu i na državnom nivou. Ipak, važno je naglasiti da se pojam koristi u širem smislu, tj. u kontekstu politika zapošljavanja (tj. pretežno u kontekstu aktivacije neaktivnih osoba), dok postojeći dokumenti javnih politika ne tretiraju pojam u kontekstu Garancije za mlade.

Kao primjere vidjeti:

- Odluka o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, Službeni glasnik Bosne i Hercegovina, broj 80/20, dostupno na: <https://bit.ly/3ERYKr7>
- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>
- Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3dVjOAO>
- Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 11/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GJBITS>

Definicija preuzeta i prevedena, uz određene adaptacije, iz:
Policy brief on Activation Strategies for Youth Employment
 Valli Corbanese i Gianni Rosas /
 Međunarodna organizacija rada
 Dostupno na: <https://bit.ly/3qrWvVu>

► Apprenticeship Naukovanje/ šegrtovanje Stażiranje (Dualno obrazovanje)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Pojam predstavlja sistematičnu, dugotrajnu obuku koja se odvija naizmjenično na radnom mjestu i u obrazovnoj ustanovi ili centru za obuku. Osoba koja se obučava je ugovorom vezana za poslodavca i prima naknadu (platu ili neku drugu vrstu naknade). Poslodavac preuzima odgovornost da pripravniku/ci obezbijedi obuku koja vodi do određenog zanimanja.

Komentar

Shodno naslijeđu i konceptu obrazovanja u Bosni i Hercegovini, koje prevashodno i dominantno počiva na obukama u učionicama u obrazovnim institucijama, te činjenici da su javne politike u domeni „dualnog obrazovanja“ još uvijek u početnoj fazi razvoja, pojam se prevodi nekonzistentno te nema svoju jasnu adaptaciju u diskursu javnih politika u domenu obrazovanja. Drugim riječima, pojamovni aparat vezan za koncept i elemente dualnog obrazovanja je nedovoljno razvijen i diskurs javnih politika u toj domeni je nedovoljno artikulisan.

Tako, primjera radi, dokument Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030. (dostupno na stranici Ministarstva civilnih poslova BiH: <https://bit.ly/3IZ6PMV>) koristi pojmove naukovanja i šegrtovanja. Pojam „naukovanje“ se koristi kao prijevod za „apprenticeship“ u službenim dokumentima Evropske komisije na hrvatskom

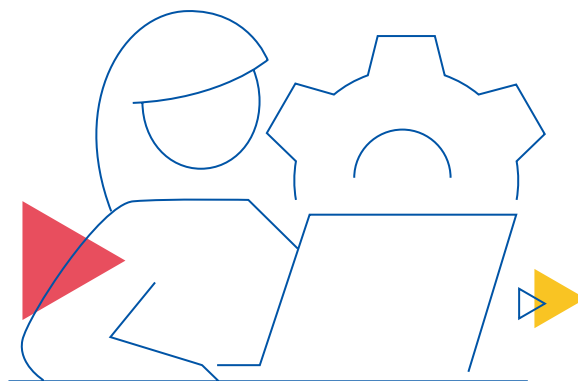
jeziku (vidjeti Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan, dostupno ovdje: <https://bit.ly/32RRvKY>).

U Programu ekonomskih reformi za period 2021-2023. koristi se termin „stažiranje“ kao prijevod za „apprenticeship“ dok se za „internship“ koristi termin „pripravnički staž“.

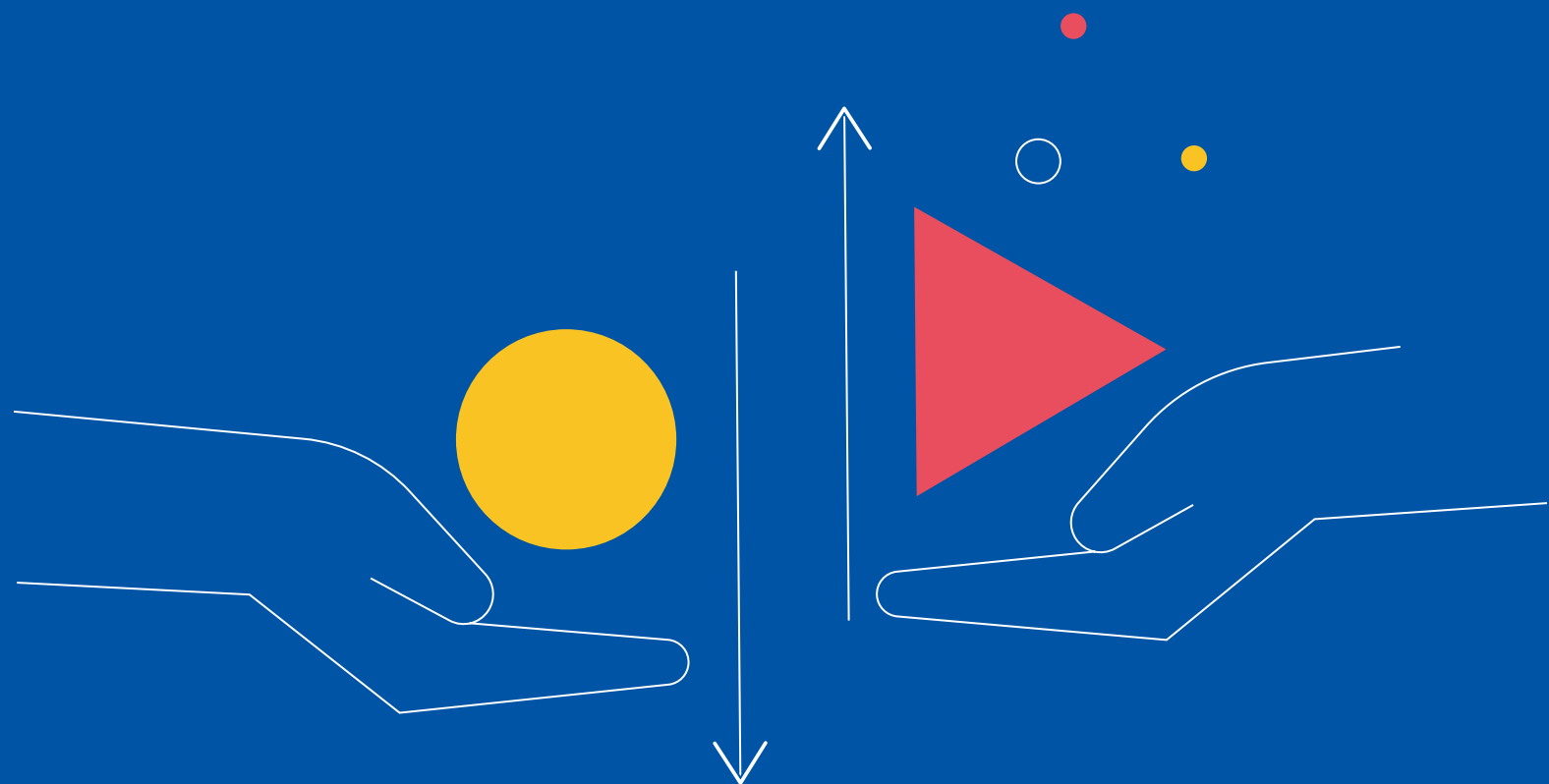
U širem značenju pojma, može se koristiti i termin „dualno obrazovanje“ kada se govori o konceptu, odnosno pristupu.

Nekonzistentnost u upotrebi termina je, kako je ranije navedeno, posljedica nedovoljno razvijenog pojamovnog aparata javnih politika u ovom domenu, ali isto tako je djelomično i posljedica neujednačenog razumijevanja i definisanja pojma – odnosno nepostojanja punog konsenzusa – među različitim relevantnim međunarodnim/multilateralim institucijama/organizacijama te samim razlikama u praksama različitih zemalja.

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, iz:
Glossary: Quality in education and training
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
(Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► B

► Benchmarking Benchmarking / benčmarking (postavljanje mjerila)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Benčmarking je upravljački alat za poređenje učinaka u odnosu na organizaciju koja se smatra izvanrednom u jednoj ili više domena a kako bi se unaprijedile performanse.

Također može biti shvaćen kao sistemski proces kompariranja aktivnosti, procesa i/ili učinaka programa, organizacije, zemlje, itd. u odnosu na teorijske, političke ili postojeće reference, a sa ciljem identifikacije načina da se unaprijede učinci.

Komentar

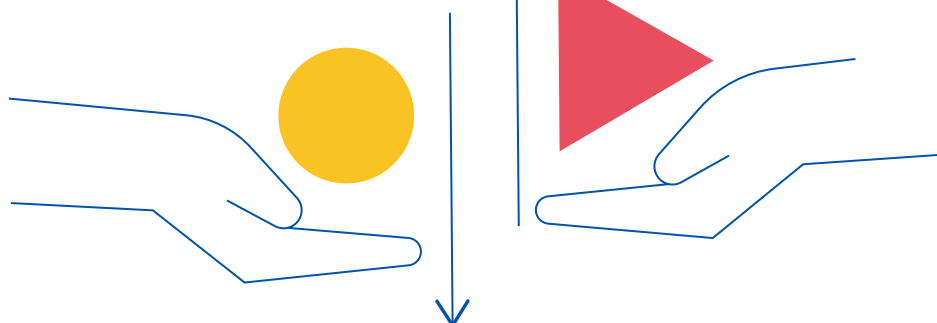
U dokumentu Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje pod nazivom „Postavljanje mjerila u funkciji evaluacije reforme osnovne škole: benchmarking“ (dostupno na: <https://bit.ly/324F0Cx>) koristi se pojam „postavljanje mjerila“ kao prijevod za „benchmarking“. Ipak, ovaj pojam nije u čestoj upotrebi niti u javnom diskursu niti u drugim dokumentima javnih politika u BiH, te kao takav može biti nepoznat od strane krajnjih korisnika/ca dokumenata.

U dokumentima javnih politika pojam se uglavnom ne prevodi nego se ostavlja na engleskom jeziku, u izvornom obliku („benchmarking“) ili prilagođenom obliku („benčmarking“).

Vidjeti primjere:

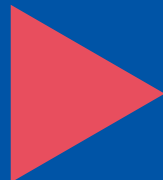
- Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021 – 2027., dostupno na: <https://bit.ly/3DOh1UM>
- Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 11/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GjBITS>

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, iz:
Glossary: Quality in education and training
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
(Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

▶ C

▶ D

► Common quality assurance framework

Zajednički okvir za osiguranje kvaliteta

Zajednički okvir za obezbjeđivanje kvaliteta

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Osiguranje kvaliteta u obrazovanju: sistematičan pregled obrazovne ponude kako bi se održao i poboljšao njen kvalitet, pravičnost i efikasnost, uključujući samoevaluaciju škole, eksternu evaluaciju, uključujući inspekciju, evaluaciju nastavnika i školskih rukovodilaca i ocjenjivanje učenika. Zajednički okvir za osiguranje/ obezbjeđivanje kvaliteta predstavlja evropski referentni okvir za razvoj i osiguranje kvaliteta stručnog obrazovanja i obuke, temeljeći se na ključnim principima najrelevantnijih modela osiguranja kvaliteta. Može se smatrati instrumentom unakrsnog čitanja koji može pomoći kreatorima javnih politika i praktičarima da bolje razumiju funkcioniranje modela osiguranja kvalitete, da identifikuju područja pružanja usluga kojima je potrebno unaprijeđenje i donesu odluke o tome kako ih poboljšati na osnovu zajedničkih kvantitativnih i kvalitativnih referenci. Također omogućava prikupljanje i klasifikaciju najbolje prakse unutar i među državama članicama. U tom smislu, radi se o zajedničkom referentnom okviru osmišljenom da podrži razvoj i reformu kvaliteta stručnog obrazovanja i obuke na nivou sistema i pružalaca usluga, uz potpuno poštivanje odgovornosti i autonomije država članica da razviju sopstvene sisteme osiguranja kvaliteta.

Komentar

U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini koriste se izrazi „okvir za osiguranje kvaliteta“ i „okvir za obezbjeđivanje kvaliteta“, odnosno „okvir obezbjeđenja kvaliteta“. Stoga je moguće koristiti više varijeteta prijevoda, pri čemu se u Federaciji BiH i Brčko distriktu prevashodno koristi „osiguranje“, a u Republici Srpskoj „obezbjeđivanje/obezbjeđenje“ te „osiguranje“ u Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju, član 4 (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 41/18, 92/20, dostupno na: <https://bit.ly/32Anupp>), dok se na državnom nivou koriste oba izraza.

Kao primjere, vidjeti sljedeće dokumente:

- Odluka o usvajanju dokumenta „Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini - na osnovu zaključaka iz Rige (2021.-2030.)“, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3eopLXs>
- Okvirni zakon o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 59/07, 59/09, dostupno na: <https://bit.ly/3z1qtn8>
- Strateški pravci razvoja visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine od 2012. do 2022. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3H0IPaB>
- Zakon o obezbjeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 67/20, dostupno na: <https://bit.ly/3H1sIPv>
- Zakon o visokom obrazovanju u Brčko distriktu, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, br. 30/09, 29/18, 16/20, dostupno na: <https://bit.ly/3FbkrT5>

Preuzeto i prevedeno, uz manje adaptacije, iz:
Fundamentals of a common quality assurance framework (CQAF) for VET in Europe
 Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
 Dostupno na: <https://bit.ly/3ekc6Rj>

► Competency-Based Framework

Okvir kompetencija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Okvir kompetencija je instrument za upravljanje ljudskim potencijalima koji uključuje skupove kompetencija koje su važne za razvoj organizacija i zaposlenika.

Okvir kompetencija opisuje na koji način trebamo pristupiti svome svakodnevnom poslu. Kao takav, može biti koristan upravljački alat za poboljšanje radnog učinka zaposlenih i u potpunosti ugrađen u sveobuhvatni sistem upravljanja ljudskim potencijalima.

Komentar

Prijevod i definicija preuzeti iz dokumenata Evropske komisije na hrvatskom jeziku ili dokumenata produciranih uz podršku Evropske Unije a za potrebe institucija u Bosni i Hercegovini, s obzirom da dokumenti javnih politika ne definišu pojam.

Prvi paragraf preuzet je doslovno iz:

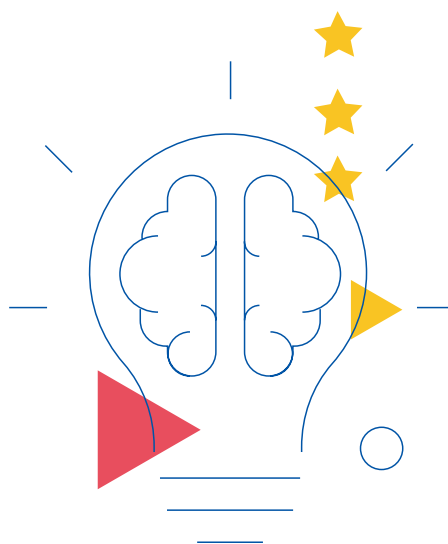
Okvir kompetencija EU-a za upravljanje EFRR-om i Kohezijskim fondom i za njihovu provedbu
Evropska komisija

Dostupno na: <https://bit.ly/3JOejmB>

Drugi paragraf preuzet je doslovno iz:

Priručnik za korištenje okvira kompetencija u procesu zapošljavanja u državnoj službi u Bosni i Hercegovini
Steve Williams

Dostupno na: <https://bit.ly/3GaHgGS>

► Drop-out

Napuštanje (procesa) obrazovanja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Termin predstavlja povlačenje iz programa obrazovanja ili obuke prije njegovog završetka.

Komentar

„Drop-out“ se, u kontekstu obrazovanja, prevodi kao „napuštanje obrazovanja“, odnosno „napuštanje školovanja“.

Pojam se koristi u strateškim i planskim dokumentima, kao i u izvještajima zvaničnih institucija, ali nema svoju pravnu definiciju u zakonima o obrazovanju. Pojam se u ovim dokumentima koristi u kontekstu formalnog obrazovanja, te bi, stoga, upotrebu u kontekstu obuka trebalo prilagoditi.

U svakom slučaju, „napuštanje“ predstavlja uvriježeni prijevod za „drop-out“, bilo da se radi o obrazovanju, obukama ili tržištu rada.

Primjeri upotrebe pojma:

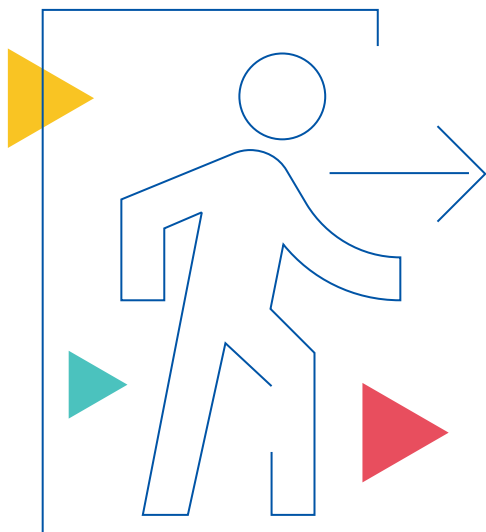
- Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>
- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>
- Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3e6K8rX>
- Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 11/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GJBITS>

Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary

Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)

Dostupno na: <https://bit.ly/3qmKrEX>

► Hard to employ Teže zapošljiva osoba/lice

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Teže zapošljiva osoba/lice je osoba/lice čija znanja i vještine, odnosno kompetencije, nisu (dovoljno) tražene na tržištu rada, ima zdravstvene, socijalne ili slične smetnje, nedovoljno je motivisano za aktivno traženje posla, te se procjenjuje da se ne može zaposliti bez značajne podrške zavoda za zapošljavanje / aktivne politike zapošljavanja (Brčko distrikt), odnosno da se ne može zaposliti u roku od preko 18 mjeseci od dana prijave na evidenciju nezaposlenih (Federacija BiH).

Komentar

U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini, pojam „hard to employ“ se konzistentno prevodi kao „teže zapošljiva osoba“, odnosno „teže zapošljivo lice“. U Federaciji BiH se u „Strategiji jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH“ koristi i varijetet „teže zaposliva osoba“.

Definicija „teže zapošljive osobe“ ponuđena je u pravilnicima o evidencijama u oblasti zapošljavanja u Federaciji BiH i Brčko distriktu, ali takva definicija nije ponuđena u važećim zakonima i pravilnicima u Republici Srpskoj. Stoga je definicija ponuđena u ovom pojmovniku bazirana na dokumentima iz spomenute dvije administrativne jedinice. Važno je napomenuti da su zbog velike sličnosti, definicije objedinjene a ključna razlika na kraju paragrafa ponuđena u obje varijante sa navođenjem koji dio se odnosi na koju administrativnu jedinicu.

Izvori koji potvrđuju upotrebu navedenih varijeteta na državnom nivou i u Republici Srpskoj su sljedeći:

- Odluka o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, Službeni glasnik Bosne i Hercegovina, broj 80/20, dostupno na: <https://bit.ly/3ERYKr7>
- Pravilnik o uslovima, kriterijumima, i načinu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 20/17 i 31/19, dostupno na: <https://bit.ly/3stG8tQ>

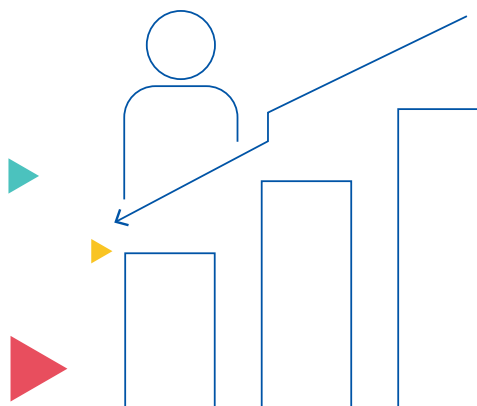
Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja

Službene novine Federacije BiH, br. 74/18

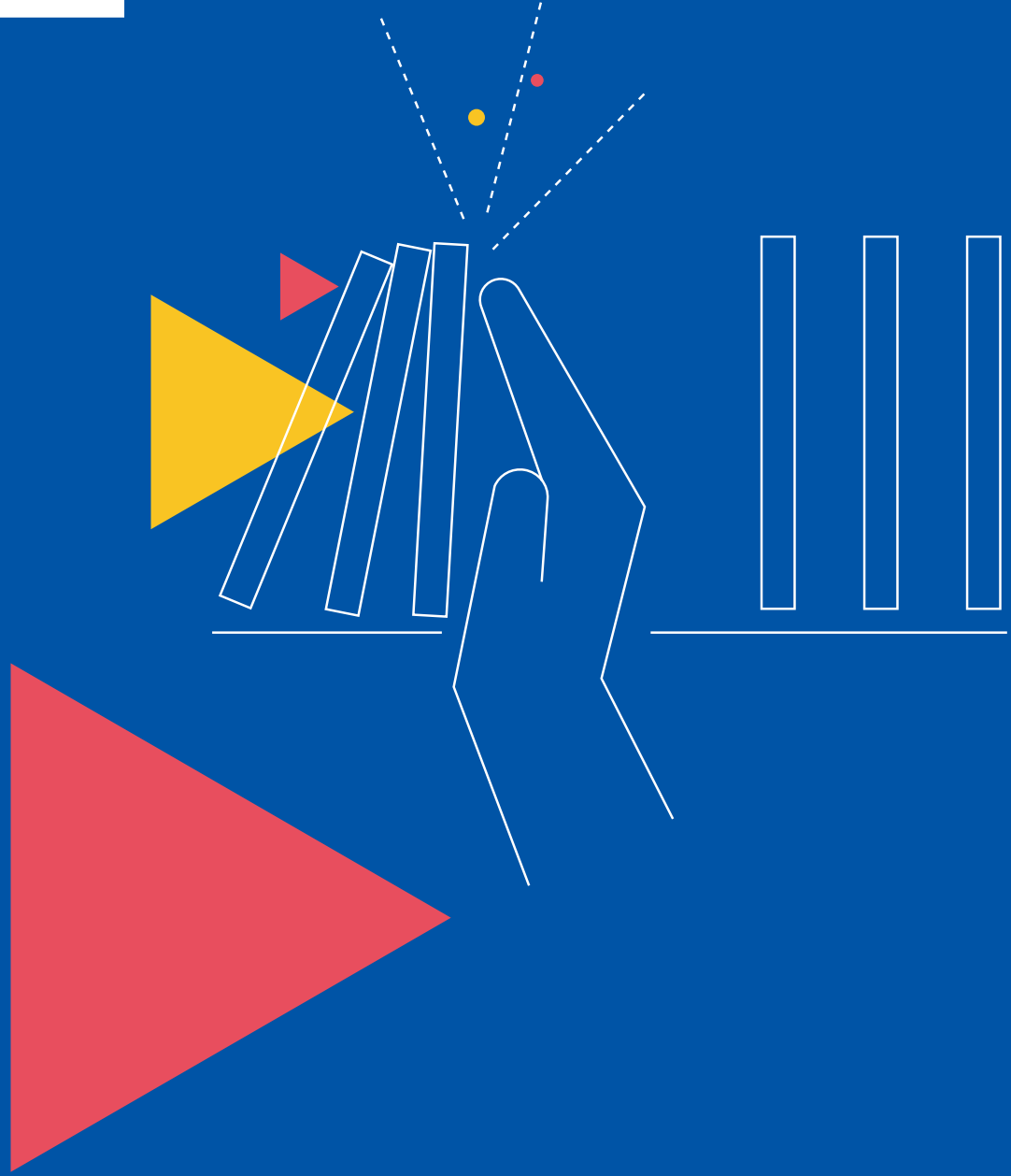
Dostupno na: <https://bit.ly/3EELuoV>

Pravilnik o vođenju evidencija, aktivnom traženju zaposlenja, prijavi i javljanju lica na evidenciju Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH

Dostupno na: <https://bit.ly/3Gcg8qX>

► E

► Early intervention Rana intervencija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Rana intervencija adresira poteškoće sa kojima se učenici/ce ili studenti/ce mogu susresti u školovanju. Dok se neke od ovih mjera odnose na sve učenike/ce i/ili studente/ice i služe kao prevencija, druge specifično ciljaju mlade ljude koji su izgubili interes za aktivnosti učenja i pod rizikom su da napuste školovanje.

U tom smislu, rana intervencija adresira probleme signalizirane kroz sistem ranog upozoravanja i predstavlja drugi/nastavni korak u odnosu na mjere prevencije.

Rana intervencija, u širem smislu, podrazumijeva i mjere koje nastoje što promptnije uključiti novo-nezaposlene u programe aktivne politike zapošljavanja i/ili reintegracije u učenje (obrazovanje ili obuku) kako bi se spriječila dugoročna nezaposlenost ili neaktivnost.

Komentar

Dokumenti javnih politika, odnosno, nešto preciznije, strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini još uvijek nisu inkorporirali diskurs/pojmovni aparat Garancije za mlade. Stoga je u ovom pojmovniku preuzet prijevod koji je korišten u terminologiji politika zapošljavanja te strateškim dokumentima u oblasti obrazovanja u Federaciji BiH i Republici Srpskoj (termin u dokumentima javnih politika u Brčko Distriktu nije dostupan).

Vidjeti sljedeće dokumente:

- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>
- Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3dVjOAQ>
- Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3e6K8rX>

Definicija iz prvog paragrafa preuzeta i prevedena, uz adaptacije, iz: **Policy brief on early intervention measures and youth employment**
Valli Corbanese i Gianni Rosas / Međunarodna organizacija rada
Dostupno ovdje: <https://bit.ly/3qq5sOV>

► Early warning system

Sistem ranog upozorenja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Sistem ranog upozorenja/upozoravanja/uzbunjivanja (SRU) predstavlja instrument koji ima za cilj da pravovremeno identificira učenike/ce ili studente/ice kod kojih postoji rizik (ranog) napuštanja obrazovanja, a na bazi prepoznavanja prisustva faktora (npr. specifične potrebe, okolnosti, ponašajni obrasci) koji indiciraju, odnosno doprinose takvom mogućem ishodu. U tom smislu, SRU predstavlja integralni dio sistema prevencije (ranog) napuštanja obrazovanja kroz pravovremenu podršku i intervencije usmjerene ka učenicima/cama ili studentima/cama kod kojih je ovaj rizik detektovan. U Evropskoj uniji, metod, odnosno pristup SRU-u, varira među zemljama članicama i, u tom smislu, može biti manje ili više formaliziran.

Komentar

Pojam „sistema ranog upozoravanja/upozorenja/uzbunjivanja“ nije u upotrebi u trenutačnim ključnim strateškim i zakonskim dokumentima u oblastima rada, zapošljavanja i obrazovanja. Pojam se, u njegovim varijetetima, pojavljuje kao dio terminologije u domenu zaštite od prirodnih nesreća i katastrofa, odnosno upravljanja krizama, u strateškim/planskim dokumentima i drugim dokumentima javnih politika.

- U Strategiji razvoja Federacije BiH 2021.-2027. koristi se termin „sistem ranog upozoravanja“. Dostupno na: <https://bit.ly/3EqHLuL>
- U Republici Srpskoj je termin „sistem ranog upozoravanja“ provlači kroz nekoliko dokumenata javnih politika, kao što je npr. Plan upravljanja rizikom od poplava za sliv rijeke Vrbas Republike Srpske. Dostupno na: <https://bit.ly/3poYfPR>

- U Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH za period 2021-2027. godina koristi se termin „sistem ranog uzbunjivanja“. Dostupno na: <https://bit.ly/32gEEZC>

Kada je riječ o dokumentima na državnom nivou, Programi ekonomskih reformi za godine 2015., 2016. i 2017. konzistentno koriste pojam „sistem ranog upozorenja“. Vidjeti ovdje: <https://bit.ly/3muWtLf>

Adaptirano na osnovu dvije definicije ponuđene u:
Early Warning Systems for students at risk of dropping out: Policy and Practice Pointers for Enrolling All Children and Adolescents in School and Preventing Dropout. (str. 3)
UNICEF
Dostupno na: <https://uni.cf/3H7g0t5>

Reducing early school leaving: Key messages and policy support (str. 21)
Evropska komisija
Dostupno na: <https://bit.ly/3HbySXI>

► Education or training pathway

Putevi obrazovanja / obuke

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Pojam predstavlja set povezanih programa obrazovanja ili obuke pruženih od strane škola, centara za obuku, visokoškolskih ustanova ili ponuđača stručnog obrazovanja i obuke koji olakšava napredak pojedinaca unutar ili između različitih sektora aktivnosti.

Prvi paragraf preuzet i preveden, uz adaptacije, iz:
Glossary: Quality in education and training
Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Education or training provider

Pružatelj (usluge) obrazovanja / obuke

Organizator obrazovanja / obuke

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

U širem kontekstu, ovaj pojam se definiše kao bilo koja organizacija ili individua koja pruža usluge obrazovanja ili obuke. To mogu biti organizacije koje su uspostavljene specifično u ove svrhe, ali mogu biti i druge, kao što su poslodavci, koji pružaju obuke kao dio poslovnih/komercijalnih aktivnosti.

U užem kontekstu, tj. kontekstu javnih politika u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, definišu se kao organizatori (formalnog ili neformalnog) obrazovanja, koji mogu biti obrazovne ustanove, organizacije i drugi pravni subjekti koji zadovoljavaju uvjete za pružanje usluge obrazovanja odraslih u skladu sa zakonima o obrazovanju odraslih (entitetskim u Republici Srpskoj, kantonalnim u Federaciji BiH, te relevantnim zakonom u Brčko distriktu) te uvjetima koje propisuju nadležna tijela. Propisi vezani za uslove i kriterije se razlikuju među administrativnim jedinicama.

Komentar

U širem smislu, u dokumentima javnih politika na državnom nivou, upotrebljava se pojam „pružatelja (usluge) obrazovanja / obuke“, što je adekvatan opći pojam i aplikabilan je za različite kontekste. Primjera radi, pojam se koristi u dokumentima „Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030.“ (dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>) i „Odluka o usvajanju prioriteta u

integraciji preduzetničkog učenja i preduzetničke ključne kompetencije u obrazovne sisteme u Bosni i Hercegovini (2021.-2030.)“, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 79/20, dostupno na: <https://bit.ly/3miE7Nf>.

U užem kontekstu, tj. kontekstu obrazovanja odraslih, zakoni o obrazovanju odraslih u Republici Srpskoj i Brčko distriktu, te kantonalni zakoni u Federaciji BiH, konzistentno koriste pojam „organizatori“ (aktivnosti) obrazovanja.

Prvi paragraf preuzet i preveden, uz adaptacije, iz: **Glossary: Quality in education and training** **Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja** (Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

Objašnjenje iz drugog paragrafa je na bazi pregleda relevantnih zakona u Republici Srpskoj, Brčko distriktu te kantonima u Federaciji BiH:

Zakon o obrazovanju odraslih, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 111/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GUdG8C>

Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Unsko-sanskog kantona, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3q8OULe>

Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine Županije Posavske, br. 10/19, dostupno na: <https://bit.ly/3ef2uqM>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 9/15, dostupno na: <https://bit.ly/32agv6X>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 05/14, dostupno na: <https://bit.ly/30M6ig3>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 05/15, dostupno na: <https://bit.ly/3snY9tG>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 05/17, dostupno na: <https://bit.ly/3qehAT2>

Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine Hercegovačko neretvanske županije, br. 4/18, dostupno na: <https://bit.ly/32ujGGo>

Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 17/15, dostupno na: <https://bit.ly/30Op5aL>

Zakon o obrazovanju odraslih, Službene novine Kantona Sarajevo, br. 40/15, dostupno na: <https://bit.ly/3ea45hL>

Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine Hercegbosanske županije, br. 1/17, dostupno na: <https://bit.ly/3stUGtB>

► Employability Zapošljivost / Zaposlivost

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Zapošljivost predstavlja kombinaciju faktora (kao što su vještine specifične za posao i „meke“ veštine) koji omogućavaju pojedincima da napreduju ka zaposlenju ili uđu u posao, ostanu u zaposlenju i napreduju tokom svoje karijere.

Komentar

Employability se prevodi kao „zapošljivost“ (sa prisutnom varijacijom „zaposlivost“ u Federaciji BiH) u svim ključnim strateškim dokumentima i pravilnicima u oba entiteta, u Brčko distriktu te na državnom nivou. Ipak, unatoč intenzivnom korištenju pojma, njegova definicija izostaje.

U nastavku je lista nekih od ključnih dokumenata javnih politika u kojima se pojam koristi:

Državni nivo:

- Program ekonomskih reformi za 2020. – 2022. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3oVejsB>

Federacija BiH:

- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>
- Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3dVjOAQ>
- Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period od 2015. do 2020., dostupno na: <https://bit.ly/3FbllPB>

Republika Srpska:

- Pravilnik o uslovima, kriterijumima, i načinu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, dostupno na: <https://bit.ly/3stG8tQ>
- Pravilnik o aktivnom traženju posla, Službeni glasnik Republike Srpske, broj 93/10, dostupno na: <https://bit.ly/3j7Hu3F>

Brčko distrikt:

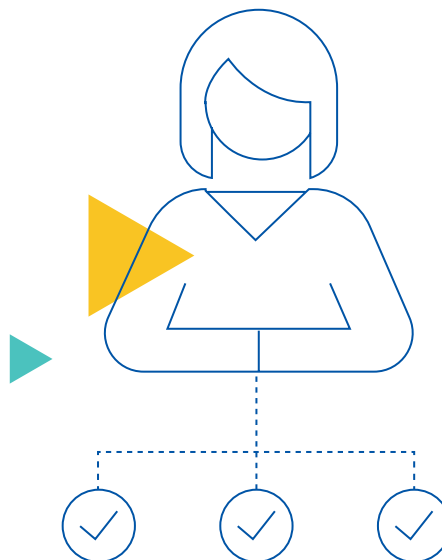
- Pravilnik o vođenju evidencija, aktivnom traženju zaposlenja, prijavi i javljanju lica na evidenciju Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3q4TLwS>

Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary

Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
(Cedefop)

Dostupno na: <https://bit.ly/3qmKrEX>

► **Employed** **Zaposleni** **(Zaposlena osoba/lice)**

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Postoje dvije konceptualizacije zaposlene osobe/lica: (1) prema Anketi o radnoj snazi koja koristi pristup i definiciju Međunarodne organizacije rada i EUROSTAT-a, a prema kojoj se pod zaposlenom osobom smatraju i oni koji rade neformalno, (2) prema evidencijama iz administrativnih izvora, odnosno nadležnih poreznih organa, gdje se zaposlenim smatraju osobe koje rade u formalnim aranžmanima.

Prema prvoj konceptualizaciji, zaposlene osobe se definiraju kao osobe starosti od 15 do 89 godina (u navršenim godinama na kraju referentne sedmice) koje su tokom referentne sedmice pripadale jednoj od sljedećih kategorija: (a) osobe koje su tokom referentne sedmice radile najmanje jedan sat za plaću ili dobit, uključujući pomažuće članove domaćinstva; (b) osobe s poslom ili poslovanjem koje tokom referentne sedmice privremeno nisu radile, ali su povezane sa svojim poslom, pri čemu su sljedeće grupe povezane s poslom: osobe koje ne rade zbog godišnjeg odmora ili praznika, odredbi o radnom vremenu, bolovanja, porodijskog odsustva; osobe koje učestvuju u obuci/osposobljavanju u vezi sa poslom; osobe na roditeljskom odsustvu koje primaju i/ili imaju pravo na dohodak ili naknadu povezanu s poslom ili čije bi roditeljsko odsustvo trebalo trajati tri mjeseca ili kraće; sezonski radnici izvan sezone koji su nastavili redovno obavljati zadaće i dužnosti u vezi sa poslom ili poslovanjem, isključujući ispunjavanje pravnih ili administrativnih obaveza; osobe koje privremeno ne rade iz drugih razloga ako je očekivano trajanje odsutnosti tri mjeseca ili kraće, te (c) osobe koje

proizvode poljoprivredne proizvode većinom namijenjene prodaji ili razmjeni.

Prema drugoj konceptualizaciji, zaposleni su sve osobe koje su zasnovale radni odnos sa poslodavcem na određeno ili neodređeno vrijeme, nezavisno o dužini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe.

Komentar

Termin zaposleni, odnosno zaposlena osoba/lice, se konzistentno koristi u dokumentima javnih politika i zvaničnim statističkim dokumentima u Bosni i Hercegovini.

Kao primjere vidjeti:

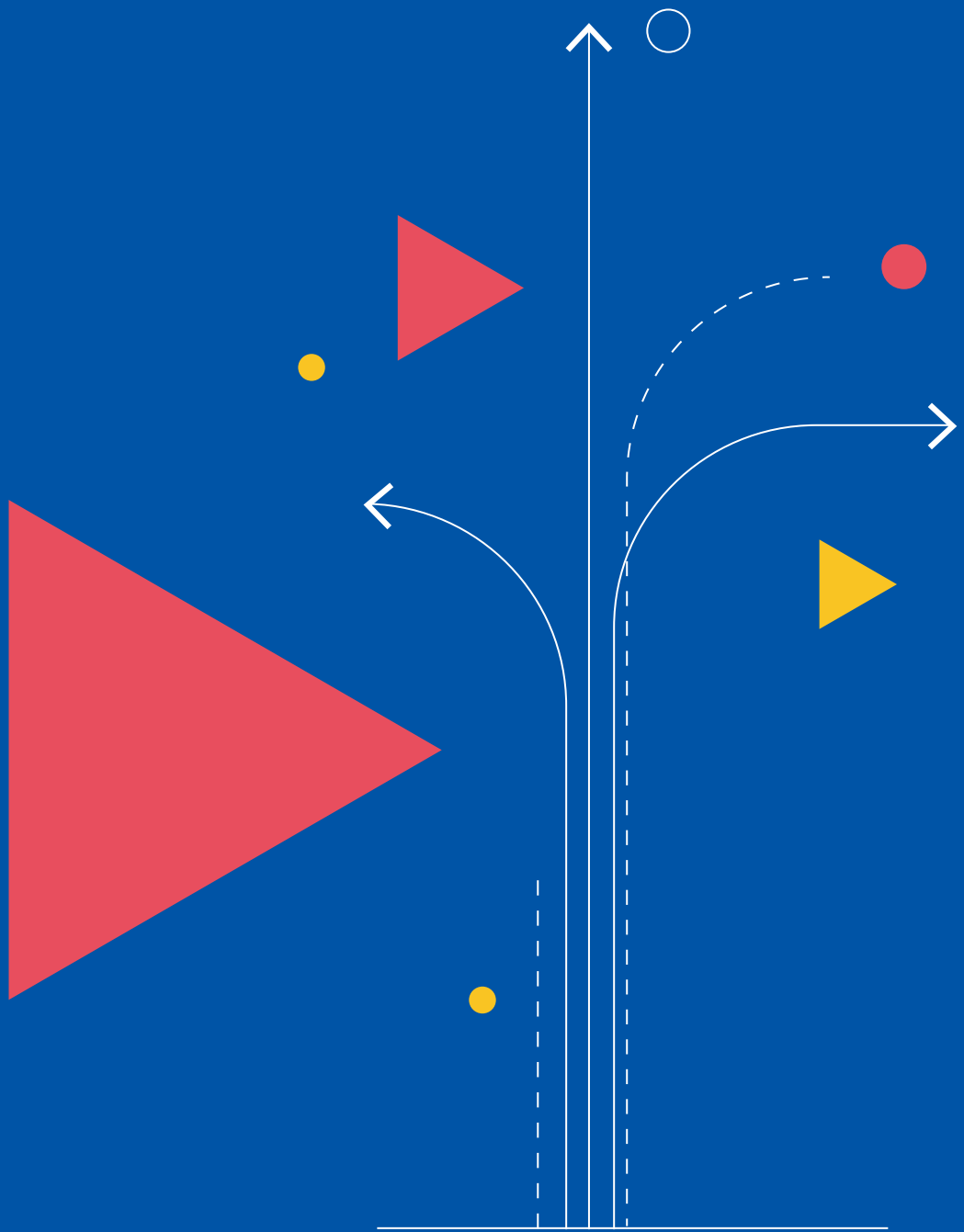
- Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u Federaciji BiH po kantonima i općinama, 2020 - Metodološka objašnjenja, Federalni zavod za statistiku, dostupno na: <https://bit.ly/3EZb3lk>
- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>
- Plate, zaposlenost i nezaposlenost, 2021, Republički zavod za statistiku Republike Srpske, dostupno na: <https://bit.ly/3zB3akl>
- Statistički podaci Brčko distrikta BiH – Bilten (Godina XX, broj 1), Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, dostupno na: <https://bit.ly/3G78s9G>

Prva definicija (drugi paragraf), uz minimalne adaptacije, preuzeta iz:

Anketa o radnoj snazi, II kvartal 2021. godine
Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Dostupno na: <https://bit.ly/30DIjpS>

Druga definicija (treći paragraf) preuzeta iz:
Zaposleni po djelatnostima, septembar 2021. godine
Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Dostupno na: <https://bit.ly/3E0qjNp>

► F

► Flexible learning pathway

Fleksibilni putevi učenja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Fleksibilni obrazovni sistemi omogućavaju učenicima da se kreću unutar i kroz obrazovanje, obuke i zapošljavanje. Fleksibilnost znači da mladi ljudi mogu prilagoditi svoj put učenja kako napreduju, kako bi odgovarali njihovim interesima i sposobnostima.

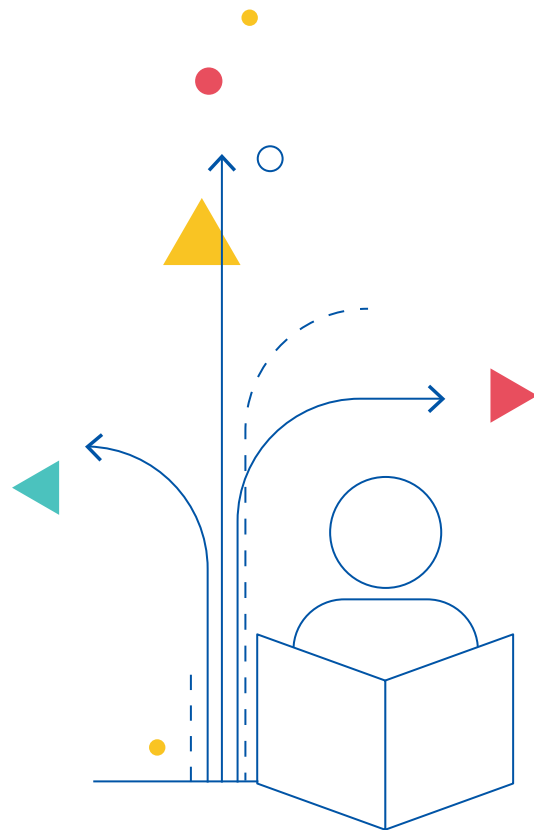
U tom kontekstu, fleksibilni putevi učenja se shvataju kao „tačke ulaska i ponovnog ulaska među svim uzrastima i svim obrazovnim nivoima, ojačane veze između formalnih i neformalnih struktura (u obrazovanju) i priznavanje, validacija i akreditacija znanja, vještina i kompetencija stečenih kroz neformalno i informalno obrazovanje. Ovo podrazumijeva ne samo da su putevi fleksibilni, već i da postoji više puteva učenja, prilagođenih različitim učenicima/cama i njihovim potrebama za učenjem.

Komentar

Pojam nije definisan u okviru dokumenata javnih politika u Bosni i Hercegovini, ali se koristi u prijevodu „fleksibilni putevi učenja“ u okvirnim dokumentima na državnom nivou. Vidjeti: Principi i standardi obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 39/14, dostupno na: <https://bit.ly/3mk5HtM>

Prvi paragraf preuzet i preveden sa:
Flexible education and training systems
 Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
 (Cedefop)
 Dostupno na: <https://bit.ly/3sAcy6b>

Definicija fleksibilnih puteva učenja (drugi paragraf) preuzeta i prevedena, sa adaptacijama, od UNESCO-a iz:
SDG 4 - Policies for Flexible Learning Pathways in Higher Education: Taking Stock of Good Practices Internationally
 Michaela Martin and Ana Godonoga // UNESCO
 Dostupno na: <https://bit.ly/3Et94on>

► Formal learning

Formalno obrazovanje

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Obrazovanje koje je institucionalizovano, namjerno i planirano kroz javne organizacije i priznata privatna tijela koja čine formalni obrazovni sistem jedne zemlje.

Formalno obrazovanje je učenje usmjereno od strane nastavnika ili instruktora koje se stječe u obrazovnim ustanovama, a prema nastavnim planovima i programima odobrenim od nadležnih obrazovnih vlasti.

Komentar

„Formal learning“ se može prevesti kao „formalno obrazovanje“. Iako se ne radi o direktnom prijevodu, dokumenti javnih politika u Bosni i Hercegovini koriste termin „formalnog obrazovanja“, pri čemu se, u nekim dokumentima, sporadično koristi i termin „formalnog učenja“, ali opet u odnosu na „formalno obrazovanje“.

Formalno obrazovanje je definisano na državnom nivou kroz okvirni dokument „Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini“. Relevantni zakoni na nižim administrativnim nivoima preuzeli su ovu definiciju, uz minimalne ili nešto šire adaptacije. Tako je istovjetna definicija ili definicija sa minimalnim adaptacijama preuzeta u legislativi o obrazovanju (odraslih) u Brčko distriktu i šest kantona. Četiri kantona (Zeničko-dobojski kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Zapadnohercegovački kanton i Kanton 10), kao i Republika Srpska koriste nešto šire izmijenjene definicije, ali koje su opet u potpunosti u skladu sa onom ponuđenom u Osnovna kvalifikacijskog okvira u BiH, pri čemu adaptacije nisu supstancijalne i ne donose dodatne uvide, razumijevanje ili ograničenja u odnosu na baznu definiciju.

Preuzeto iz: **UNESCO, Rječnik termina nastavnog plana i programa**, Dostupno na: <http://193.242.192.196/es/node/12201>

Definicija doslovno preuzeta iz:

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini

Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 31/11

Dostupno na: <https://bit.ly/30v4b5>

Slične definicije, uz određene adaptacije, ponuđene su i u sljedećim dokumentima:

Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Član 2), Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Unsko-sanskog kantona, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3q8OULe>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Posavske, br. 10/19, dostupno na: <https://bit.ly/3ef2uqM>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 9/15, dostupno na: <https://bit.ly/32agv6X>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 7), Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 05/14, dostupno na: <https://bit.ly/30M6ig3>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 05/15, dostupno na: <https://bit.ly/3snY9tG>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 3), Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 05/17, dostupno na: <https://bit.ly/3qehAT2>

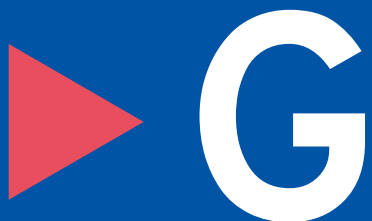
Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije, br. 4/18, dostupno na: <https://bit.ly/32ujGGo>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 17/15, dostupno na: <https://bit.ly/30Op5aL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Kantona Sarajevo, br. 40/15, dostupno na: <https://bit.ly/3ea45hL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Hercegbosanske županije, br. 1/17, dostupno na: <https://bit.ly/3stUGtB>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 5), Službeni glasnik Republike Srpske, br. 111/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GUdG8C>

► Good quality offer Kvalitetna ponuda

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Prema definiciji/obrazloženju Evropske komisije, ponuda je kvalitetna ako se osoba koja ju je primila ne vrati u nezaposlenost ili neaktivnost nakon toga; „kvalitetna“ ponuda se, stoga, može mjeriti svojim ishodom (tzv. kroz pristup zasnovan na ishodu).

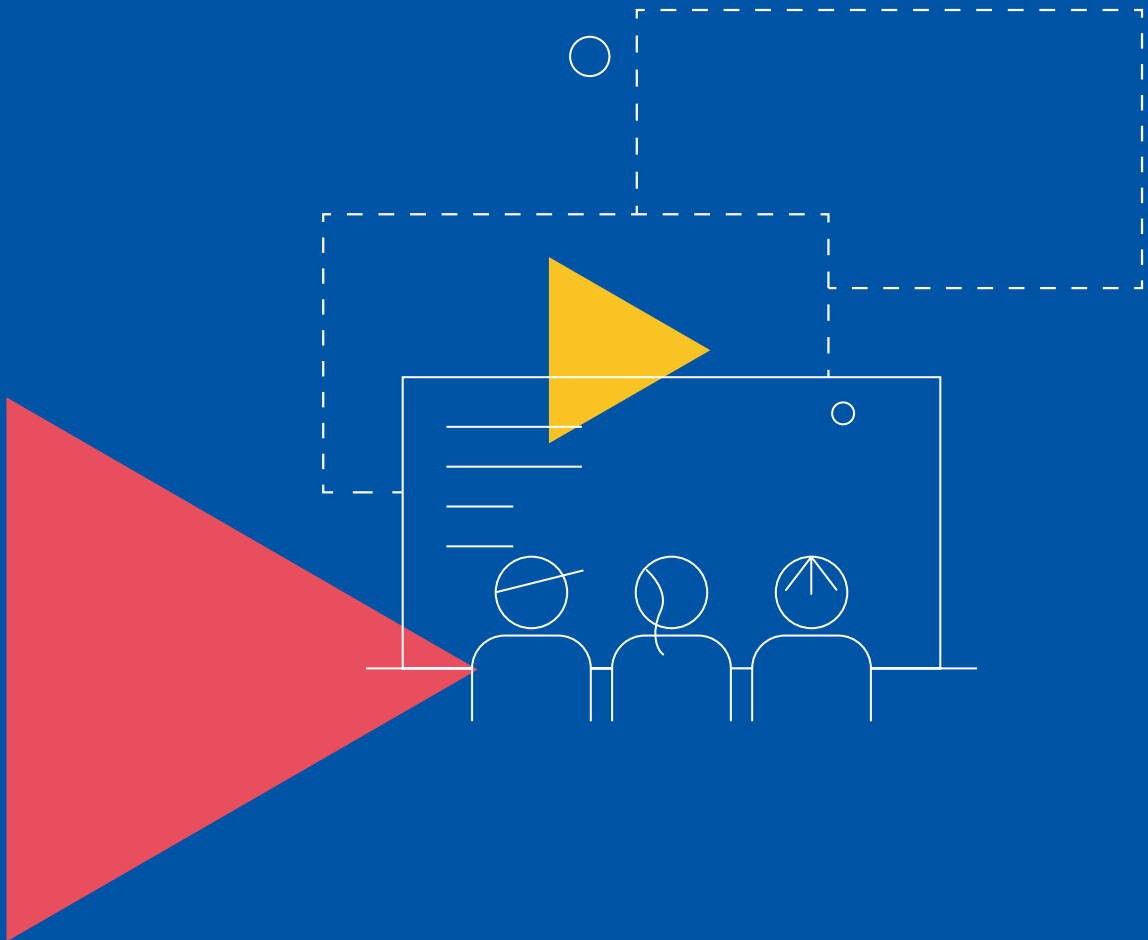
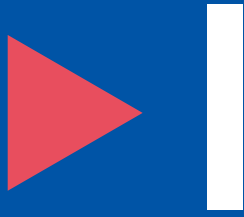
To isključuje sve aktivacijske mjere kao što su rehabilitacijske radionice, posjete kompaniji, kratkoročni kursevi jezika iz kvalitetne ponude u okviru Garancije za mlade (ovo, naravno, može voditi ka ponudi i stoga biti dio rane aktivacije i mjera u prva 4 mjeseca). Isto važi i za svako zanimanje koje bi u kratkom roku imalo neposredni efekat na smanjenje statistike nezaposlenosti mladih, a čiji se ishodi, u smislu održive integracije na tržište rada, smatraju niskim. Što se tiče ponuda kontinuiranog obrazovanja, može se reći da je kvalitetna ponuda ona koja vodi do priznate kvalifikacije.

Komentar

Legislativa, strateški dokumenti te drugi dokumenti javnih politika u Bosni i Hercegovini ne koriste niti definišu pojam kvalitetne ponude (u kontekstu Garancije za mlade). Ipak, Vijeće za regionalnu saradnju termin „good quality offer“ prevodi kao „kvalitetna ponuda“ (vidjeti: <https://bit.ly/3eoGj1E>), a isti prijevod se koristi i u Rezoluciji Evropskog parlamenta od 8. listopada 2020. o Garanciji za mlade u verziji na hrvatskom jeziku (dostupno na: <https://bit.ly/3mvSjcn>)

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, iz:
Frequently Asked Questions about the Youth Guarantee
 Evropska komisija
 Dostupno na: <https://bit.ly/3FuLV68>

► Inactive (inactive young people) Neaktivni / neaktivne osobe/lica (neaktivni mladi / neaktivne mlade osobe/lica)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Stopa neaktivnosti je udio osoba izvan radne snage (neaktivnog stanovništva) u ukupnom radno sposobnom stanovništvu.

Osobe izvan radne snage su osobe starosti od 15 do 89 godina koje nisu svrstane u zaposleno ili nezaposleno stanovništvo, odnosno sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nijedan plaćeni posao, nisu aktivno tražile posao ili nisu bile u mogućnosti da počnu da rade u roku od dvije sedmice nakon isteka referentne sedmice.

U neaktivne spadaju: učenici/studenti, penzioneri, onesposobljeni za rad, osobe koje obavljaju samo kućne poslove u svom domaćinstvu i obeshrabrene neaktivne osobe.

Neaktivne mlade osobe su osobe starosti 15-24 godine na koje se može primijeniti ranije navedena definicija.

Komentar

Pojam neaktivnosti, odnosno neaktivnih osoba/lica, nije definisan u zakonima u oblasti rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

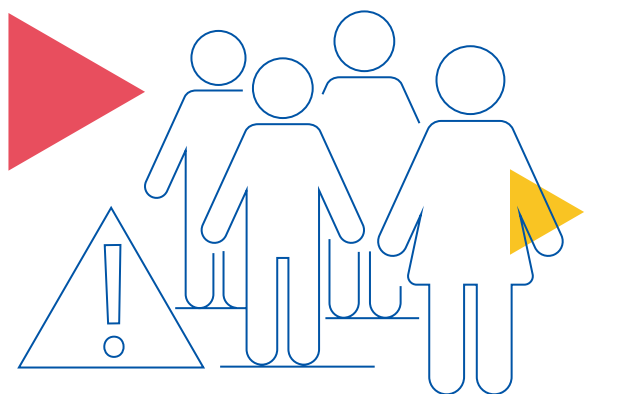
Kao takav, pojam je definisan u okviru Ankete o radnoj snazi koju sprovodi Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine. Pojam se konzistentno definiše u svim relevantnim administrativnim jedinicama.

Važno je napomenuti da je od 2020. godine došlo do promjene u upotrebi pojma, te je pojam „neaktivnih“, odnosno „neaktivnih osoba/lica“ zamijenjen pojmom „osoba izvan radne snage“ u Anketi o radnoj snazi.

Ipak, zbog općeprihvaćenosti pojma te njegovoj upotrebi u strateškim i drugim dokumentima javnih politika, predlaže se korištenje pojmova „neaktivni“ i „neaktivne osobe/lica“.

Prva dva paragrafa doslovno preuzeta iz:
Anketa o radnoj snazi, II kvartal 2021. godine
Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Dostupno na: <https://bit.ly/30DIjp5>

Treći paragraf doslovno preuzet iz:
Anketa o radnoj snazi 2019
Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Dostupno na: <https://bit.ly/3E7WU47>

► Initial education and training

Inicijalno obrazovanje (i obuka)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Inicijalno obrazovanje je formalno obrazovanje pojedinaca prije njihovog prvog ulaska na tržište rada, odnosno onda kada bi se inače očekivalo da budu u procesu redovnog školovanja. Stoga cilja na pojedince koji se mogu smatrati djecom i mladima. Obično se odvija u obrazovnim institucijama u okviru sistema koji je dizajniran kao kontinuirani obrazovni put/proces.

Obuhvata sve obrazovne nivoe (osnovno, srednje i visoko obrazovanje).

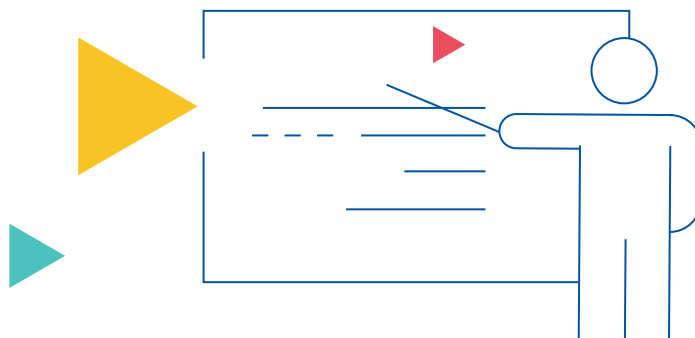
Komentar

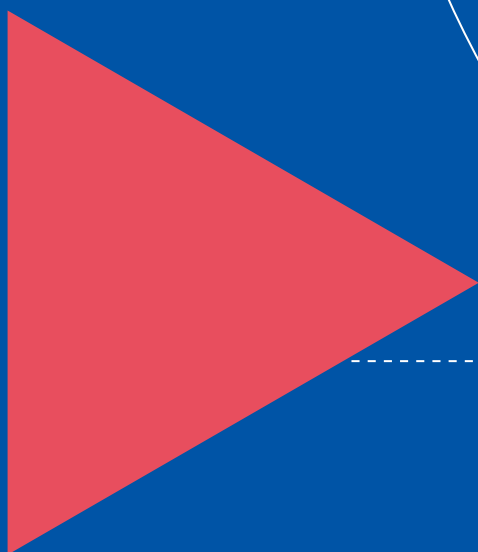
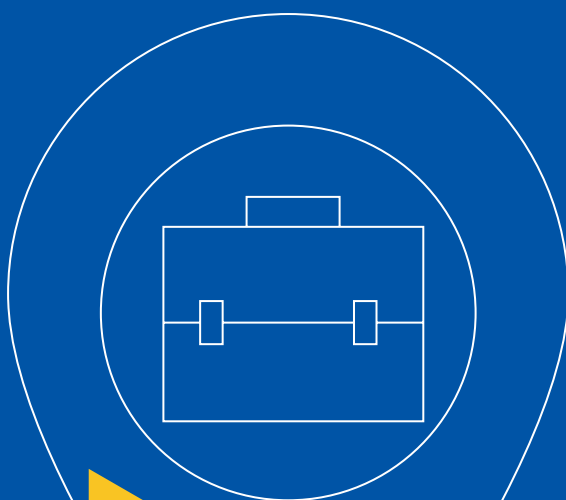
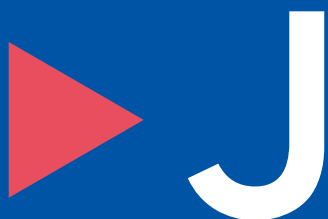
U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini u upotrebi je pojam „inicijalnog obrazovanja“, iako kao takav nije definisan važećim zakonima.

Upotreba pojma se, primjera radi, može naći u sljedećim dokumentima:

- Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>
- Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period od 2015. do 2020., dostupno na: <https://bit.ly/3FbllPB>
- Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3e6K8rX>
- Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Član 45), Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Definicija (prvi paragraf) preuzeta i prevedena, uz adaptacije, iz:
International Standard Classification of Education ISCED 2011
 UNESCO
 Dostupno na: <https://bit.ly/3yXVOHh>

► Job placement Posredovanje u zapošljavanju

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Posredovanje u zapošljavanju podrazumijeva sve aktivnosti i mjere koje se poduzimaju kako bi se osoba/lice koja traži zaposlenje povezala sa poslodavcem koji nudi korespondirajući posao, a sa ciljem zasnivanja radnog odnosa, odnosno zapošljavanja osobe/lica koja traži zaposlenje. U nastavku se donosi pregled definicija/formulacija koje se koriste u relevantnim zakonima u entitetima i Brčko distriktu.

Federacija BiH

Posredovanje u zapošljavanju obuhvaća sve radnje i mjere poduzete, u skladu sa zakonom, u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje, kao i zaposlene osobe koja traži promjenu u zaposlenju, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik radi zasnivanja radnog odnosa odnosno, sklapanja ugovora o radu ili radnog angažiranja.

Republika Srpska

Posredovanjem u zapošljavanju smatraju se aktivnosti i mjere koje se provode u cilju zapošljavanja nezaposlenih lica. Posredovanjem se smatra i uspostavljanje neposredne veze između poslodavca i zaposlenog lica koje traži promjenu zaposlenja.

Brčko distrikt

Posredovanjem u zapošljavanju, u smislu ovoga zakona, smatraju se aktivnosti i mjere kojima se uspostavlja veza između osobe koja traži zaposlenje i poslodavca, u cilju zasnivanja radnog odnosa ili zaključenja ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova.

Komentar

Pojam „posredovanja u zapošljavanju“ konzistentno se koristi i relativno slično definiše u javnim politikama oba entiteta i Brčko distrikta. Kao takav, termin se koristi i u dokumentima na državnom nivou (Vidjeti, kao primjer, Odluku o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, Službeni glasnik Bosne i Hercegovina, broj 80/20, dostupno na: <https://bit.ly/3ERYKr7>).

Iako „posredovanje u zapošljavanju“ nije direktan, pa ni najadekvatniji, prijevod za „job placement“, može se smatrati najbližim terminom u domaćem pojmovnom aparatu iz domena politika zapošljavanja.

Federacija BiH

Definicija preuzeta iz:

Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (Član 25)

Službene novine Federacije BiH, br. 55/00, 41/01, 22/05, 9/08

Republika Srpska

Definicija preuzeta iz:

Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Član 16)

Službeni glasnik Republike Srpske, br. 30/10, 102/12, 94/19

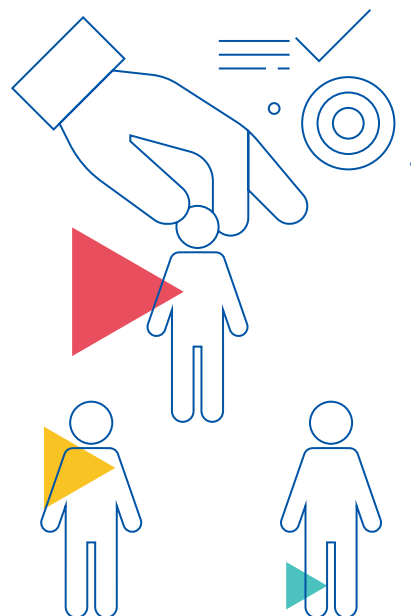
Brčko distrikt

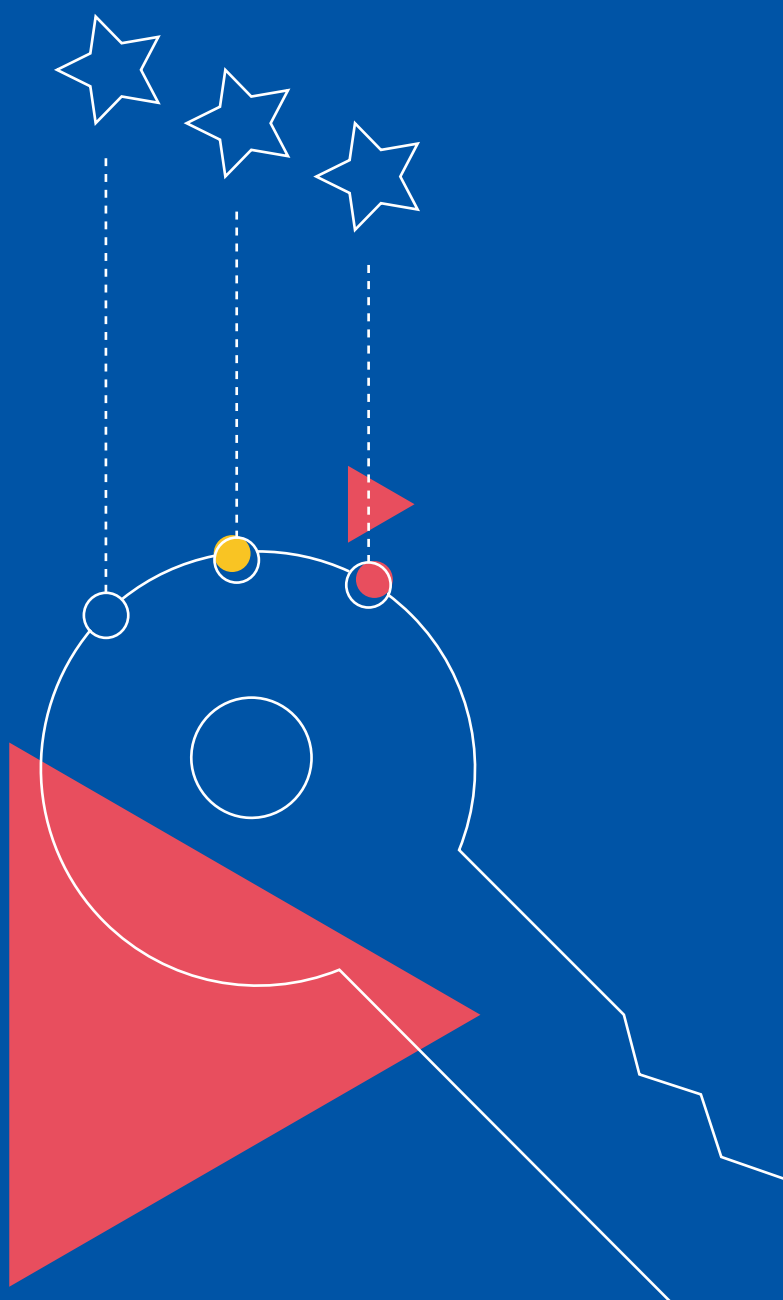
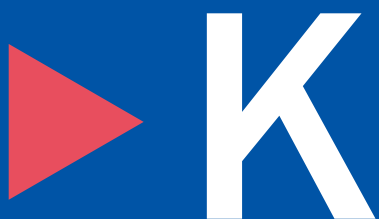
Definicija preuzeta iz:

Zakon o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Član 7)

Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 33/04, 19/07, 25/08

Dostupno na: <https://bit.ly/3ygYy25>

► Key skills/key competences

Ključne kompetencije / vještine

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Ključne kompetencije i osnovne vještine potrebne su za uključivo obrazovanje i cjeloživotno učenje, za lično ispunjenje i razvoj, zapošljivost, socijalnu uključenost i aktivno građanstvo.

Osam ključnih kompetencija, identifikovanih Evropskim referentnim okvirom su (Revidirani okvir ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje):

1. komunikacija na maternjem jeziku (2006.) - kompetencija pismenosti (2018.);
2. komunikacija na stranom jeziku (2006.) - kompetencija višejezičnosti (2018.);
3. matematička pismenost i osnovne kompetencije iz nauke i tehnologije (2006.) - matematička kompetencija i kompetencija u prirodnim naukama, tehnologiji i inženjerstvu – STEM (2018.);
4. digitalna kompetencija;
5. učenje kako se uči (2006.) - lična i socijalna kompetencija i kompetencija učenja kako učiti (2018.);
6. socijalna i građanska kompetencija;
7. preduzetništvo i smisao za inicijativu (2006.) – preduzetnička kompetencija (2018.);
8. kulturno izražavanje (2006.) - kompetencija kulturne svijesti i izražavanja (2018.).

Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje su skup kompetencija određenog nivoa, koje su potrebne svakom pojedincu za lični razvoj, aktivan građanski život, društvenu integraciju i zapošljavanje. Ključne vještine (generičke vještine ili esencijalne vještine) su transferibilna i multifunkcionalna znanja i vještine koje omogućuju učenje i razvoj u različitim situacijama i na različitim sadržajima, pa se tako ispoljavaju kao vještine rješavanja problema, vještine timskog rada, interpersonalnih odnosa, komunikacione vještine, vještine učenja i slično. U kontekstu stručnog obrazovanja i profesionalnog razvoja, njihov krajnji efekat je fleksibilnost, adaptibilnost i mobilnost pojedinca i radne snage u cjelini.

Komentar

Pojmovi su prevedeni kao „ključne kompetencije“ i „ključne vještine“ u dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini.

Definicija „ključnih kompetencija“ preuzeta je iz okvirnih/strateških dokumenata na državnom nivou, s obzirom da se, uz adaptacije, koristi na nižim administrativnim nivoima, što uključuje, ali nije ograničeno na, Strategiju obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine, Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, te kantonalne zakone o obrazovanju odraslih u Federaciji BiH (potrebno je naglasiti da nisu svi kantonalni zakoni definisali pojam „ključnih kompetencija“).

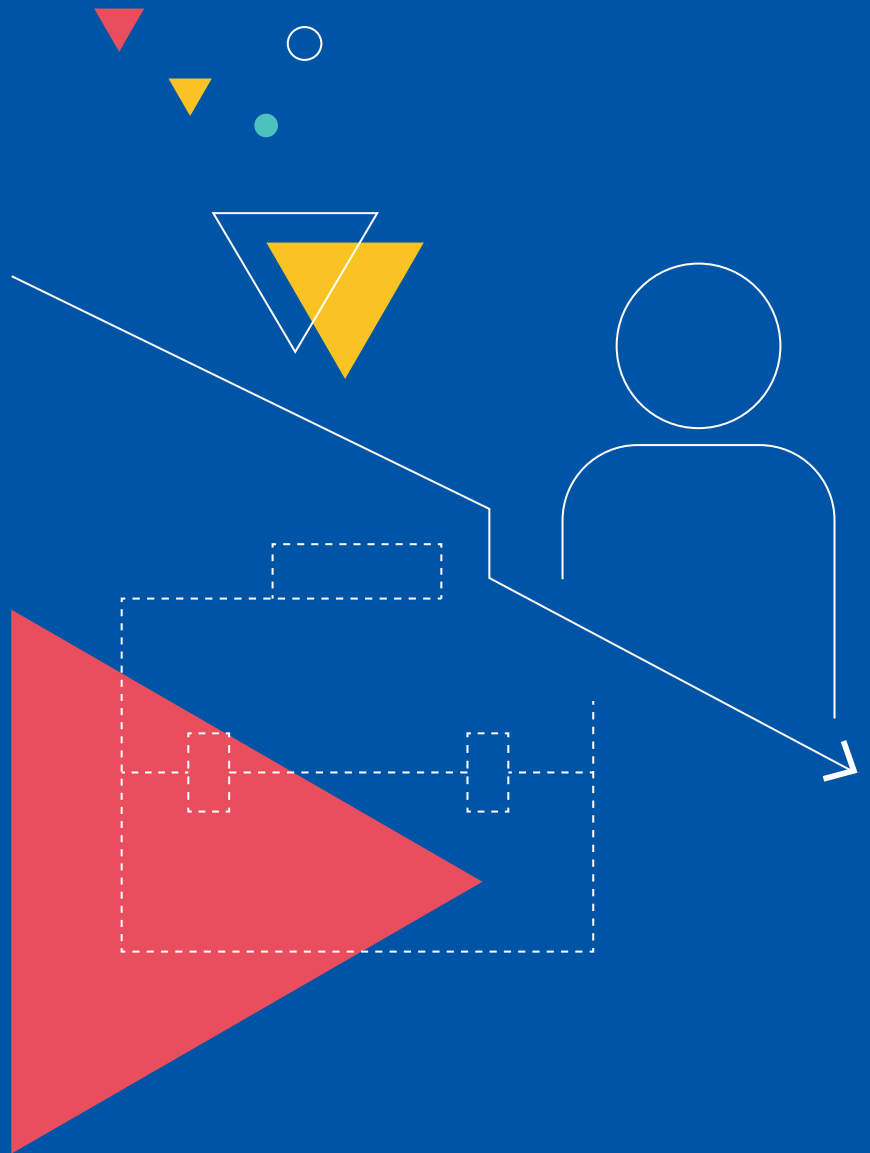
Definicija „ključnih vještina“ preuzeta je iz Strategije obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine, s obzirom da drugi dokumenti javnih politika nisu detaljnije definisali ovaj pojam.

Prva dva paragrafa, uz adaptacije, preuzeta iz:
Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030.
 Dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>

Drugi paragraf preuzet iz:
Principi i standardi obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini
 Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 39/14
 Dostupno na: <https://bit.ly/3mk5HtM>

Definicija ključnih vještina preuzeta iz:
Strategija obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine
 Dostupno na: <https://bit.ly/33rzSbD>

L
M

► Learning outcomes

Ishodi učenja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Ishodi učenja opisuju šta učenik/student/osoba koja uči zna, razumije i može obavljati na osnovu završenog procesa učenja, definiranog kroz znanje, vještine i kompetencije.

Komentar

Ponuđena definicija je preuzeta iz Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini.

S obzirom da je definicija preuzeta u zakonima o obrazovanju odraslih u kantonima i Brčko distriktu uz minimalne adaptacije, ponuđena definicija je aplikabilna za ove administrativne jedinice. Važno je napomenuti da Zakon o obrazovanju odraslih Zapadnohercegovačkog kantona upotrebljava, ali ne definiše pojam 'ishoda učenja'. Također, Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, te Zakon o obrazovanju odraslih u ovom entitetu, također koriste pojam ishoda učenja ali bez njegovog detaljnijeg definisanja.

Preuzeto iz:

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 31/11, dostupno na: <https://bit.ly/30vl4b5>

Slične definicije, uz minimalne adaptacije, ponuđene i u sljedećim dokumentima:

Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Član 2), Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Unsko-sanskog kantona, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3q8OULe>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Posavske, br. 10/19, dostupno na: <https://bit.ly/3ef2uqM>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 9/15, dostupno na: <https://bit.ly/32agv6X>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 05/14, dostupno na: <https://bit.ly/30M6ig3>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 05/15, dostupno na: <https://bit.ly/3snY9tG>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 3), Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 05/17, dostupno na: <https://bit.ly/3qehAT2>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Narodne novine Hercegovačko neretvanske županije, br. 4/18, dostupno na: <https://bit.ly/32ujGGo>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 17/15, dostupno na: <https://bit.ly/30Op5aL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Kantona Sarajevo, br. 40/15, dostupno na: <https://bit.ly/3ea45hL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Hercegbosanske županije, br. 1/17, dostupno na: <https://bit.ly/3stUGtB>

► Level of qualifications

Nivo kvalifikacije

Razina kvalifikacije

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

1. Stepen stručne spreme koji se priznaje u sistemu kvalifikacija ili u okviru kvalifikacija;
2. Ishodi učenja stečeni obrazovanjem, usavršavanjem, radnim iskustvom ili u informalnom/neformalnom okruženju

Nivo kvalifikacije označava složenost stečenih kompetencija, a opisuje se skupom deskriptora.

Komentar

Pojam „nivoa kvalifikacije“ definisan je okvirnim dokumentima na državnom nivou, te se, kao takav, primjenjuje i na niže administrativne nivoe.

Pojam nije definisan zakonima o obrazovanju, ali je u upotrebi u tekstovima zakona.

Vidjeti:

- Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 41/18, 92/20, dostupno na: <https://bit.ly/32Anupp>.
- Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 50/18. dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>.

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, iz:

Glossary: Quality in education and training

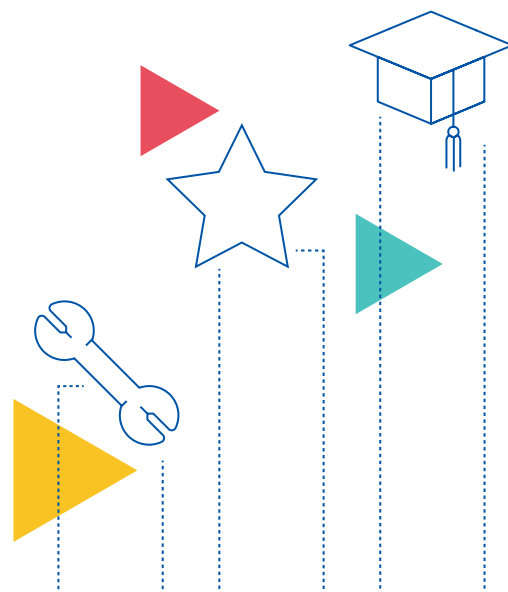
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)

Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

Odluka o usvajanju Akcionog plana za izradu i provođenje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014-2020

Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 28/15

Dostupno na: <https://bit.ly/3pWTM5X>

► Lifelong learning Cjeloživotno učenje

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Cjeloživotno učenje, obuhvata sve aktivnosti učenja koje se poduzimaju tokom života sa ciljem unaprijeđenja znanja, vještina i kompetencija u okviru ličnih, građanskih, društvenih perspektiva ili perspektiva vezanih za zaposlenje. Namjera učenja je tačka razgraničenja između ovih aktivnosti od aktivnosti koje nemaju karakter učenja, kao što su kulturne ili sportske aktivnosti.

U kontekstu okvira javnih politika u Bosni i Hercegovini, pojam cjeloživotnog učenja definisan je okvirnim dokumentima na državnom nivou kao i zakonima o obrazovanju odraslih u kantonima Federacije BiH i Brčko distriktu, te strateškim dokumentima u oblasti razvoja obrazovanja u Republici Srpskoj. Dvije ključne definicije, koje su u upotrebi u većini propisa, uz eventualne adaptacije, su:

1. Cjeloživotno učenje podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unaprijeđenje kvaliteta življenja.
2. Cjeloživotno učenje je sveukupna aktivnost učenja tokom života, a s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske, te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja; obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno), pri čemu se učenje shvaća kao kontinuirani proces u kojem su rezultati i motiviranost pojedinca u određenom životnom periodu uvjetovani znanjem, navikama i iskustvima učenja stečenim u mlađoj životnoj dobi; četiri su osnovna, međusobno povezana

cilja koja se vezuju uz cjeloživotno učenje: osobno zadovoljstvo i razvoj pojedinca, aktivno građanstvo, društvena uključenost i zapošljivost.

Komentar

„Cjeloživotno učenje podrazumijeva integraciju formalnog, neformalnog i informalnog učenja kako bi se stekle mogućnosti za stalno unaprijeđenje kvaliteta življenja“ je definicija formulisana okvirnim dokumentom, na državnom nivou, Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini. Ova definicija je preuzeta u kantonalnim zakonima o obrazovanju odraslih u šest kantona (Posavski kanton, Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Zapadnohercegovački kanton, Kanton 10), te sa minimalnom adaptacijom u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

Druga definicija, prema kojoj je cjeloživotno učenje „sveukupna aktivnost učenja tokom života, a s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske, te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja; obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno), pri čemu se učenje shvaća kao kontinuirani proces u kojem su rezultati i motiviranost pojedinca u određenom životnom periodu uvjetovani znanjem, navikama i iskustvima učenja stečenim u mlađoj životnoj dobi; četiri su osnovna, međusobno povezana cilja koja se vezuju uz cjeloživotno učenje: osobno zadovoljstvo i razvoj pojedinca, aktivno građanstvo, društvena uključenost i zapošljivost“ je formulisana u Strateškoj platformi razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini, za period 2014.-2020. (dokument na državnom nivou). Ova definicija je preuzeta u zakonima o obrazovanju odraslih u 3 kantona (Srednjobosanski kanton, Kanton Sarajevo, Unsko-sanski kanton), te u skraćenom obliku („cjeloživotno učenje je sveukupna aktivnost učenja tokom života, a s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija“) i u Zakonu o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu BiH.

Na koncu, Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine koristi definiciju koja, u sažetom i adaptiranom

obliku, objedinjuje ove dvije definicije: „Cjeloživotno učenje je koncept učenja tokom čitavog života, čiji je cilj sticanje i unapređivanje znanja, kompetencija i kvalifikacija za lične, društvene i profesionalne potrebe, a koji je nastao zbog toga što se količina novih znanja svakim danom uvećava, dok postojeća znanja sve više i brže zastarijevaju. Takav koncept obuhvata učenje u svim oblicima: formalno, neformalno i informalno učenje, odnosno njihovu integraciju, kako bi se stekle mogućnosti za stalno unapređenje ličnog razvoja pojedinca.“

Prvi paragraf preuzet i preveden iz:

Glossary: Lifelong learning (LLL)

EUROSTAT

Dostupno na: <https://bit.ly/3JRBoVp>

Drugi paragraf definisan na bazi:

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini,

Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 31/11, dostupno na: <https://bit.ly/30vI4b5>

Odluka o usvajanju Strateške platforme razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini, za period 2014.-2020., Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 96/14, dostupno na: <https://bit.ly/3Ei7Xb5>

Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 32/16, dostupno na: <https://bit.ly/3e6K8rX>

Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Član 2), Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Unsko-sanskog kantona, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3q8OULe>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Posavske, br. 10/19, dostupno na: <https://bit.ly/3ef2uqM>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 9/15, dostupno na: <https://bit.ly/32agv6X>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 05/14, dostupno na: <https://bit.ly/30M6ig3>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 05/15, dostupno na: <https://bit.ly/3snY9tG>

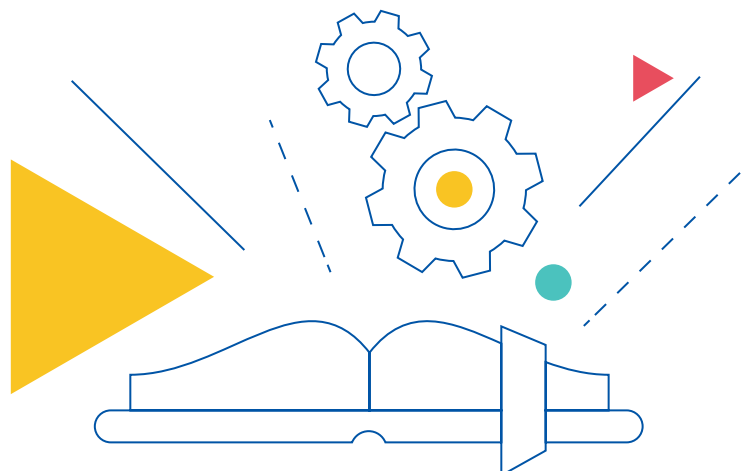
Zakon o obrazovanju odraslih (Član 3), Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 05/17, dostupno na: <https://bit.ly/3qehAT2>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Narodne novine Hercegovačko neretvanske županije, br. 4/18, dostupno na: <https://bit.ly/32ujGGo>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 17/15, dostupno na: <https://bit.ly/30Op5aL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Kantona Sarajevo, br. 40/15, dostupno na: <https://bit.ly/3ea45hL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Hercegbosanske županije, br. 1/17, dostupno na: <https://bit.ly/3stUGtB>

► Long-term unemployment

Dugoročna nezaposlenost

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Dugoročna nezaposlenost predstavlja nezaposlenost u kojoj lice/osoba traži zaposlenje 12 ili više mjeseci.

Komentar

„Long-term unemployment“ se konzistentno prevodi kao „dugoročna nezaposlenost“ u dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. U nastavku su ponuđeni neki od primjera (uz komentare, prema potrebi):

Državni nivo:

Program ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godine, dostupno na: <https://bit.ly/31Y4f8M>

Odluka o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 80/20, dostupno na: <https://bit.ly/3ERYKr7>

Federacija BiH:

Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3dVjOAQ>

U Strategiji zapošljavanja FBiH za period 2021.-2027. godine (verzija koju je usvojio Predstavnički dom Parlamenta FBiH) naizmjenično se koriste pojmovi dugoročne i dugotrajne nezaposlenosti. Ipak, s obzirom da se u drugim dokumentima uobičajeno koristi „dugoročna“, umjesto „dugotrajna“, predlaže se korištenje prvog a ne potonjeg varijeteta.

Republika Srpska:

Pravilnik o uslovima, kriterijumima, i načinu sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, dostupno na: <https://bit.ly/3stG8tQ>

Brčko distrikt:

Izveštaj o radu za 2020. godinu, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3ekgKyA>

Definicija izvedena na bazi sljedećih izvora:

Long-term unemployment

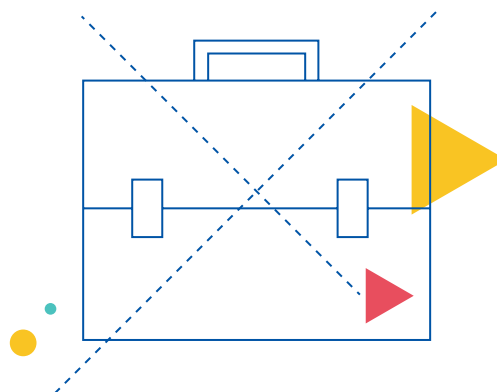
Evropska komisija

Dostupno na: <https://bit.ly/3H77k5S>

Odluka o usvajanju Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu

Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 80/20

Dostupno na: <https://bit.ly/3ERYKr7>

► Low skilled persons

Niskokvalifikovane osobe/lica

Niskokvalificirane osobe

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Niskokvalifikovane osobe su osobe čiji je nivo obrazovanja i obuke niži od utvrđenog standarda.

Nivo standarda ispod kojeg se pojedinac smatra niskokvalifikovanim zavisi od konteksta, primjera radi, od općeg nivoa obrazovanosti u društvu ili distribucije kvalifikacija unutar zanimanja.

U Evropi, osobe se općenito smatraju niskokvalifikovanim kada imaju niži nivo od srednje škole.

Komentar

Uvriježeni termin za „low-skilled people“ u Bosni i Hercegovini je „niskokvalifikovane osobe“. Iako se, kao takav, pojam ne definiše u okviru javnih politika u oblasti rada, zapošljavanja i unaprijeđenja vještina, relevantni dokumenti sporadično upotrebljavaju ovaj pojam.

Kao primjer, vidjeti:

- Bosna i Hercegovina: Izvještaj o razvoju: Godišnji izvještaj 2019. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH. Dostupno ovdje: <https://bit.ly/3z3YUcw>
- Strategija zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027), dostupno na: <https://bit.ly/3ETHsK3>

Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary: Quality in education and training

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Mentoring

Mentorstvo

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Usmjeravanje i podrška pružene, na različite načine, mladoj osobi ili početniku (nekome ko se pridružuje novoj zajednici za učenje ili organizaciji) od strane iskusne osobe koja djeluje kao uzor, vodič, mentor, trener ili pouzdanik.

Komentar

U relevantnim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini se konzistentno upotrebljava pojam „mentorstvo“. U tom smislu, upotreba pojma je ujednačena u dokumentima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj, Brčko distriktu i na državnom nivou.

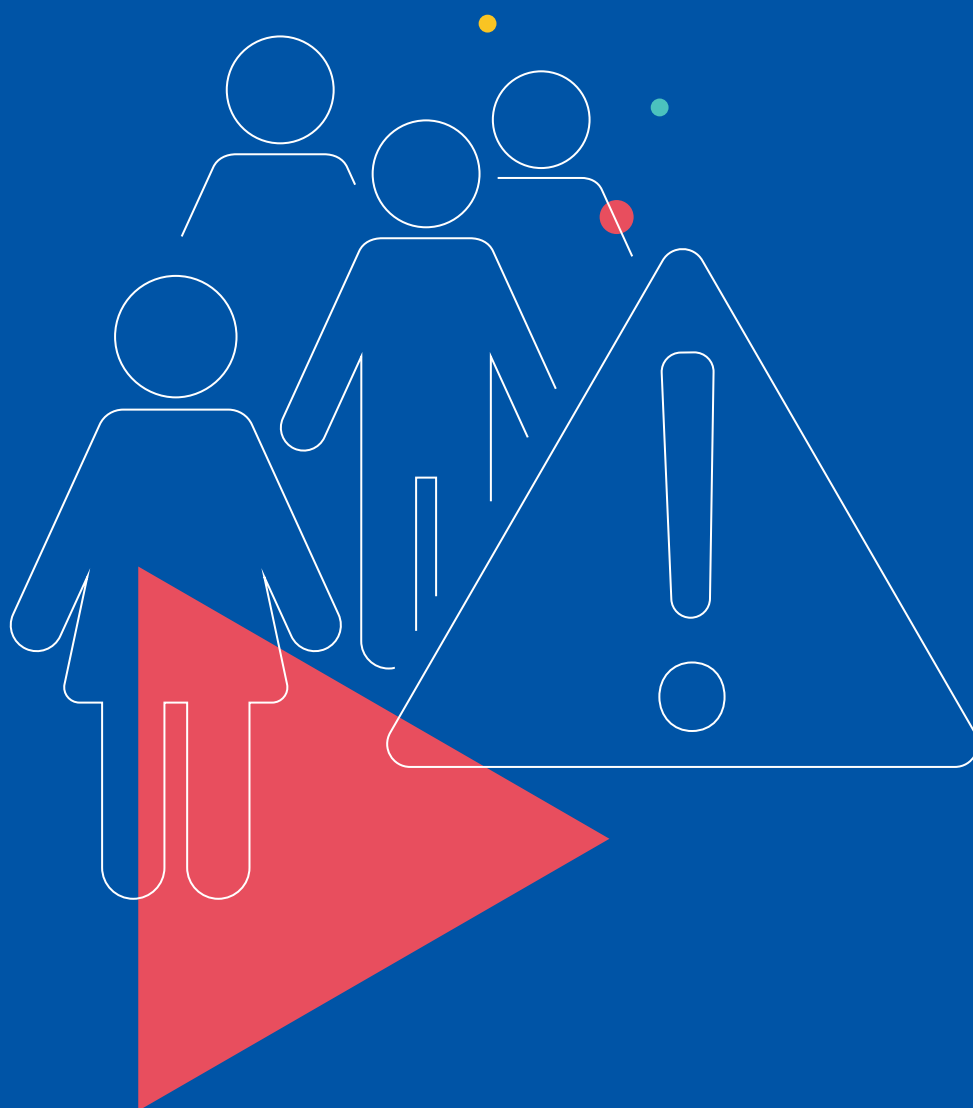
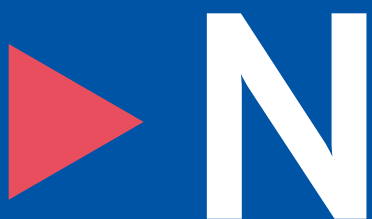
Vidjeti:

- Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>
- Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji BiH za period od 2015. do 2020., dostupno na: <https://bit.ly/3FbIIPB>
- Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016.-2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3e6K8rX>
- Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 11/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GJBITS>

Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary: Quality in education and training

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► NEET

Mladi koji niti su zaposleni, niti se školuju, niti su na obuci (NEET)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Mladi ljudi starosti od 15 do 24 godine koji (u referentnom periodu) nisu zaposleni, nisu u procesu obrazovanja niti na obuci. Mogu biti neaktivni (npr. obeshrabreni) ili aktivni tražitelji posla.

U kontekstu Garancije za mlade starosna granica za mlade koji mogu biti uključeni u Program je inicijalno bila 24 godine starosti da bi nakon uvođenja ojačane Garancije za mlade pomjerena na 30 godina starosti.

Komentar

Pojam se koristi u statističkom sistemu Bosne i Hercegovine kroz Anketu o radnoj snazi, konzistentno u svim administrativnim jedinicama. U tom smislu, pojam koji se koristi u Anketi o radnoj snazi (dostupno na: <https://bit.ly/3oMFwNR>) je:

Mlade osobe koje nisu zaposlene niti uključene u obrazovanje i obuku – NEET 15-24 (BOS i HRV) // Mlada lica koja nisu zaposlena niti uključena u obrazovanje i obuku – NEET 15-24 (SRP)

U Programu ekonomskih reformi za period 2021-2023. godina (dostupno na: <https://bit.ly/31Y4f8M>) se se koristi „mladi (15-24 godine) koji niti su zaposleni, niti se školuju, niti su na obuci (NEET)“.

Drugim riječima, postoji nekoliko varijacija prijevoda pojma, koje su u semantičkom smislu istovjetne. Skraćenica se preuzima iz engleskog jezika („NEET“) u zvaničnim dokumentima u Bosni i Hercegovini.

Definicija formulisana na bazi:

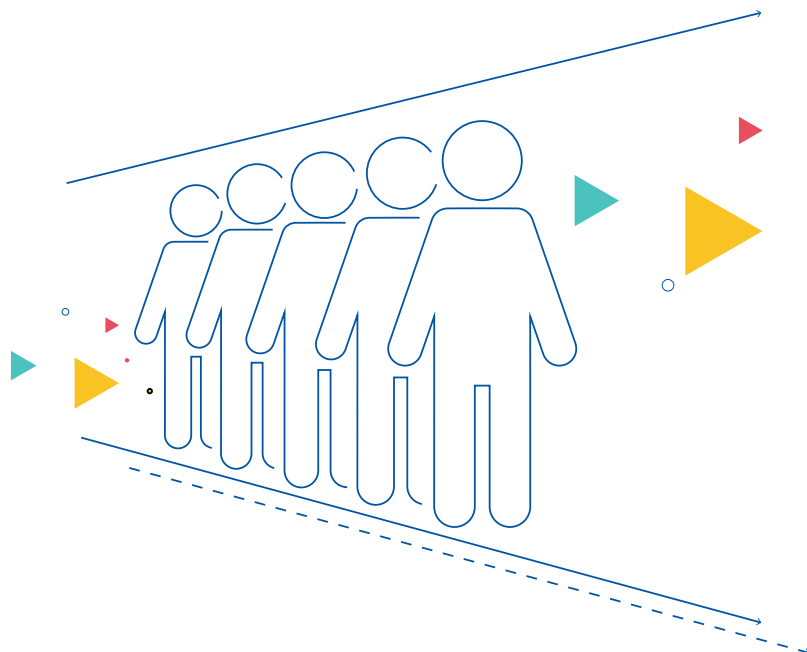
Glossary: Young people neither in employment nor in education and training (NEET)

EUROSTAT

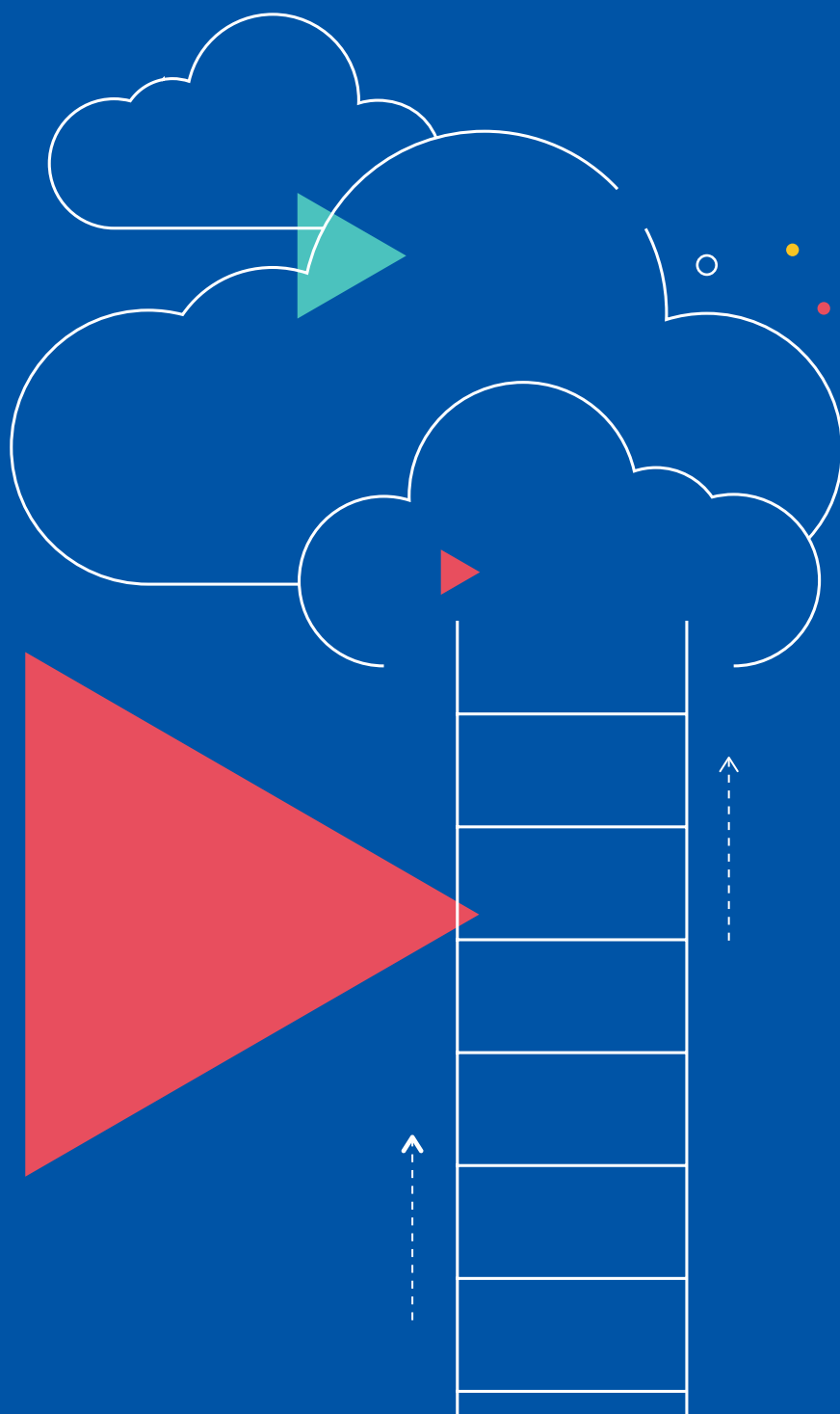
Dostupno na: <https://bit.ly/3JMF7ne>

Council Recommendation of 30 October 2020 on A Bridge to Jobs – Reinforcing the Youth Guarantee and replacing the Council Recommendation of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee 2020/C 372/01

Dostupno na: <https://rb.gy/2utsfw>

▶ 0

► Outreach

Doseg / dosezanje (obuhvatanje)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

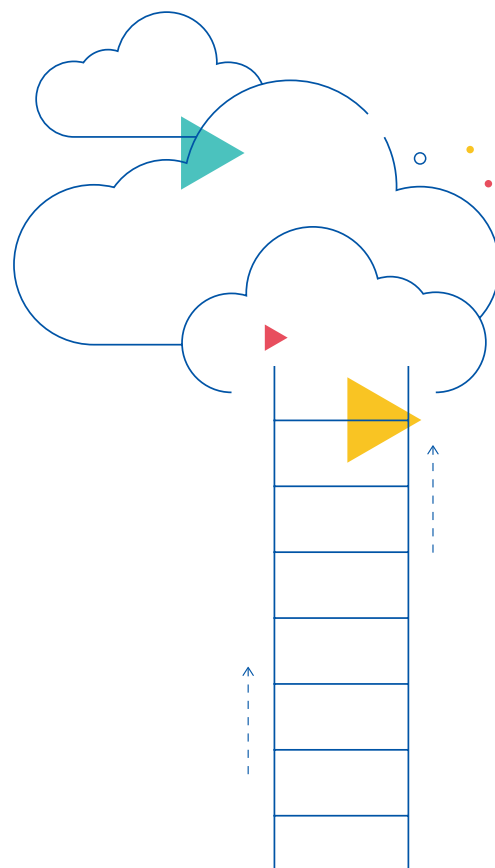
Dosezanje predstavlja širok pojam oko čije definicije ne postoji potpuni konsenzus. Može se shvatiti, u kontekstu Garancije za mlade, kao informiranje mladih, naročito onih koje je teško dosegnuti i onih koji se suočavaju sa višestrukim preprekama, o vidovima podrške dostupne pri njihovoj tranziciji sa školovanja na rad i koracima koje trebaju preduzeti kako bi imali korist od ove podrške. U posljednjim godinama, strategije dosezanja se uglavnom odnose na (1) intervencije usmjerene ka identifikaciji, pristupaju i angažiranju mladih osobe koje niti su zaposlene, niti su uključene u obrazovanje ili obuke, bilo kroz akcije na lokalnom nivou (kao što je rad na terenu), ili kroz međuagencijski i međusektorski rad; (2) intervencije koje izdvajaju individualizirane usluge integracije na tržištu rada i programe za mlade iz njihovih standardnih postavki i približavaju ih mladima (tj. dovođenje mladih i službi za zapošljavanje u škole, mobilne službe ili one-stop shopovi).

Komentar

Zbog specifičnosti pojma, odnosno konteksta u kojem se koristi, ne postoji njegova izravna upotreba u postojećim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. Naime, dokumenti javnih politika, odnosno, nešto preciznije, strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini još uvijek nisu inkorporirali diskurs/pojmovni aparat Garancije za mlade. Stoga je u ovom pojmovniku korišten pojam koji je u upotrebi u zvaničnim dokumentima iz domena Garancije za mlade u Republici Hrvatskoj (vidjeti Plan implementacije Garancije za mlade iz 2014. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3JhE8en>). U tom smislu, koriste se pojmovi „dosega“, kao imenice, i „dosezanja“ kao glagola.

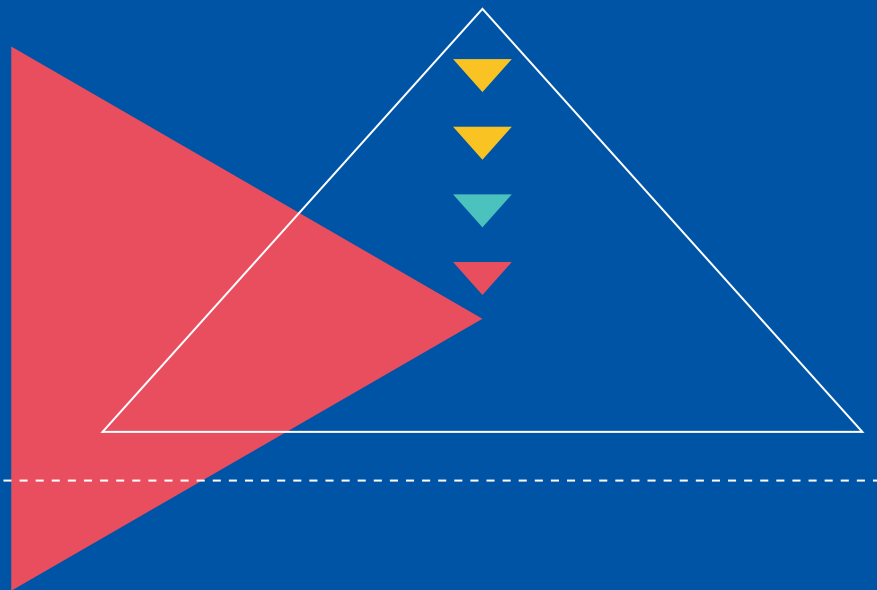
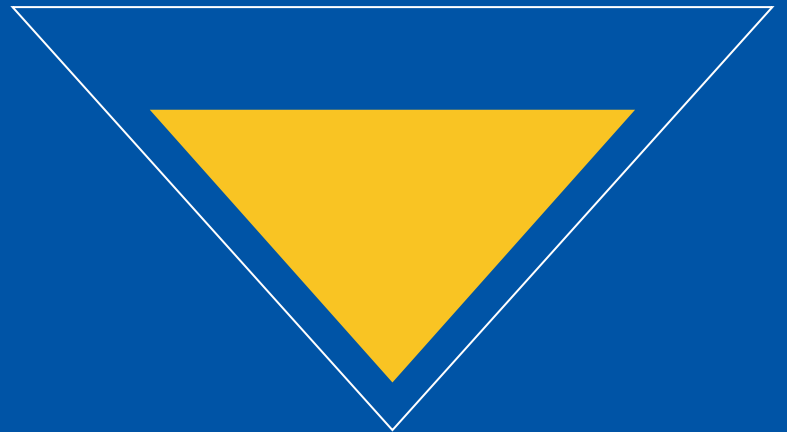
Važno je napomenuti da se u dokumentu Vijeća za regionalnu saradnju „Garancija za mlade na Zapadnom Balkanu“ (dostupno na: <https://bit.ly/3FvCZxE>) koristi i termin „obuhvata“ kao prijevod za englesku riječ „outreach“. Ipak, kako bi se zadržala semantična preciznost upotrebe pojmova na BHS jezicima, preporučuje se koristiti „doseg“ i „dosezanje“ u kontekstu Garancije za mlade.

Preuzeto i prevedeno, uz adaptacije, iz:
Effective outreach to NEETs: Experience from the ground
 Evropska komisija
 Dostupno na: <https://bit.ly/3FvMrph>

▶ P

▶ Q

► Mutual learning/ Peer learning Uzajamno učenje/ Vršnjačko učenje

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Uzajamno učenje (Vršnjačko učenje) predstavlja oblik kooperativnog učenja koje poboljšava vrijednost interakcije između učenika/ca i rezultira različitim ishodima učenja za sve učesnike/ce. Koristi se i u kontekstu razmjene i učenja u domenu javnih politika i sl. (npr. između zemalja, institucija, itd).

Program uzajamnog učenja (eng. Mutual Learning Programme) je, u kontekstu Evropske strategije zapošljavanja, osnovan sa ciljem da podrži, koordinira i podstakne zajedničko učenje između država članica EU kako bi im pomogao u procesu napredovanja ka ciljevima Strategije, uticanja na politike EU kao i nacionalne politike, kao i radi diseminacije rezultata Programa široj publici.

Komentar

Vršnjačko učenje, u konceptualno-pravnom smislu, nije definisano dokumentima javnih politika u oblasti obrazovanja u BiH, ali se pojam koristi kako u dokumentima na državnom nivou, tako i na nižim administrativnim nivoima.

Kada se pojam „peer learning“ upotrebljava u kontekstu razmjene i učenja u domenu javnih politika, predlaže se korištenje termina „uzajamnog učenja“, koje je također, kao sinonim, u upotrebi u zvaničnim dokumentima u BiH.

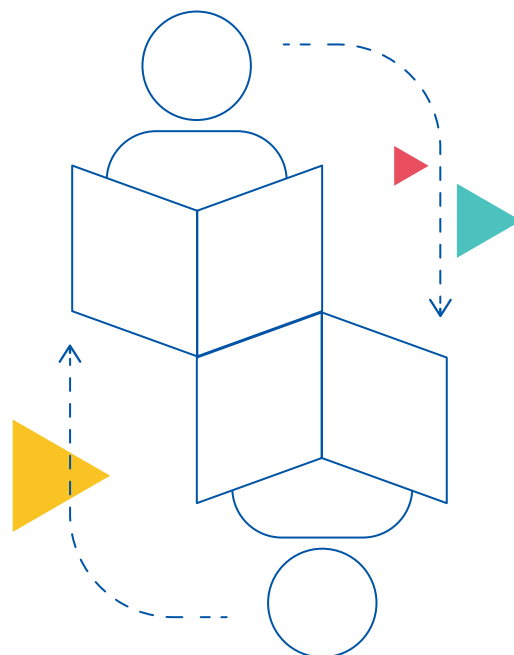
Vidjeti:

- Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>
- Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021 – 2027., dostupno na: <https://bit.ly/3DOh1UM>

Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary: Quality in education and training
Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

Mutual Learning Programme, Evropska komisija
Dostupno na: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1047>

► Peer review

Uzajamna provjera

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Uzajamna provjera je događaj sa ciljem učenja čiji je domaćin evropska zemlja koja želi da predstavi primjer dobre prakse ili novu politiku ili praksu grupi drugih zemalja (do 10 zemalja gostiju). Cilj je da se razgovara o specifičnoj temi kako bi se identifikovali prenosivi aspekti i učenje iz primjera dobre prakse i/ili podrške implementaciji novih politika ili praksi.

Događaji su usmjereni na državne zvaničnike, ali također uključuju i nezavisne stručnjake/inje koji doprinose znanjem i podrškom, što uključuje i prateće dokumente koji se pripremaju prije sastanaka.

Uzajamna provjera je jedan od najčešćih događaja u okviru Programa uzajamnog učenja (eng. Mutual Learning Programme), što pruža forum za predstavnike evropskih vlada za razmjenu informacija i iskustava o temama koje se odnose na Evropsku strategiju zapošljavanja i Evropski stub socijalnih prava.

Komentar

Ne postoji adekvatan prijevod termina u trenutačnim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini za kontekst u kojem se pojam upotrebljava u okviru Garancije za mlade (odnosno evropskih javnih politika u oblasti zapošljavanja i socijalne politike). Stoga je korišten proizvoljan prijevod koji može adekvatno reflektovati semantičko polje pojma na engleskom jeziku. S obzirom da se za „peer learning“, u širem kontekstu, koristi prijevod „uzajamno učenje“, u tom duhu je preveden i termin „peer review“. Termini „stručna recenzija“ ili „stručna provjera“ koji se koriste u akademskom vokabularu za provjeru/recenziju naučno-istraživačkih izvještaja/članaka (peer review) nisu adekvatni u ovom kontekstu. Pojam „uzajamne provjere“ reflektuje kolaborativnu i dvosmjernu prirodu ovih događaja koji za cilj imaju učenje, te se, stoga, predlaže njegova upotreba.

Preuzeto i prevedeno, uz adaptacije, iz:
Peer learning events and public conferences
 Evropska komisija
 Dostupno na: <https://bit.ly/3yVR8S0>

► Post placement support

Podrška nakon zapošljavanja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Podrška nakon zapošljavanja podrazumijeva podršku koja se pruža novouposlenim osobama i/ili poslodavcima radi održanja zaposlenosti, a može podrazumijevati širi spektar usluga/podrške, od savjetodavnih aktivnosti, mentorstva i obuke, pa sve do različitih oblika subvencije plate/troškova vezanih za novozaposlenu osobu. Ovaj vid podrške se najčešće pruža po zapošljavanju dugoročno nezaposlenih osoba i drugih teže zapošljivih kategorija.

Komentar

S obzirom da se u dokumentima javnih politika u oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini ne definira termin „podrške nakon zapošljavanja“ (ili neki drugi prijevod za „post placement support“), korišten je prijevod koji je u upotrebi na stranici Evropske komisije na hrvatskom jeziku. Vidjeti ovdje: <https://bit.ly/3yZ417f>

Definicija/opis bazirani na sljedećim izvorima:
Sustainable integration into the labour market: Analytical Paper

Márton Csillag i Ágota Scharle /
 Ured za publikacije Evropske unije
 Dostupno na: <https://bit.ly/3EmyCnb>

Enhanced Employment Outcomes Study
 Vivienne C Riches & Jemima MacDonald //
 Centre for Disability Studies
 Dostupno na: <https://bit.ly/3prOS23>

► Preventive action

Preventivne mjere (preventivno djelovanje)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Preventivno djelovanje, odnosno mjere prevencije, imaju za krajnji cilj sprječavanje neaktivnosti i nezaposlenosti mladih, odnosno ulazak u NEET status, kroz preventivno reagovanje na mogućnost ranog napuštanja obrazovanja.

U tom smislu, mjere prevencije se uglavnom primjenjuju tokom faze obaveznog obrazovanja i ciljaju da adresiraju faktore koji povećavaju rizik neuspjeha u obrazovanju i ranog napuštanja školovanja. Mjere prevencije u okviru Garancije za mlade uključuju unaprijeđenje stručnog obrazovanja i sistema obuke, kao i povećanje njihove atraktivnosti omogućavanjem horizontalne i vertikalne mobilnosti kroz puteve obrazovanja. U tom smislu, mjere prevencije adresiraju problem ranog napuštanja obrazovanja u njegovim ranim fazama, djelujući na dizajn i ključne karakteristike sistema obrazovanja i obuke u zemlji.

Drugim riječima, mjere prevencije nastoje da se uhvate u koštac sa ranim napuštanjem školovanja prije nego su prvi simptomi takve tendencije vidljivi. Uspješna prevencija uzima u obzir preduvjete za uspješno školovanje i dizajn sistema obrazovanja i obuke. Ona mora osigurati da institucije obrazovanja i obuke, kao i okruženje za učenje, pružaju stimulativan ambijent za sve učenike/ce.

Naredni korak podrazumijeva ranu intervenciju, u smislu da mjere prevencije adresiraju potencijalne kontekstualne faktore rizika prije nego se tendencija neuspjeha i ranog napuštanja školovanja javi, dok se rana intervencija odnosi na djelovanje onda kada se takva tendencija već javila.

Komentar

Dokumenti javnih politika, odnosno, nešto preciznije, strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini još uvijek nisu inkorporirali diskurs/pojmovni aparat Garancije za mlade. Stoga je u ovom pojmovniku preuzet prijevod koji je korišten u dokumentima Evropske komisije (vidjeti Mladi koji rano napuštaju školovanje, dostupno na: <https://bit.ly/3mwWkqA>) i Vijeća za regionalnu saradnju (vidjeti Garancija za mlade na Zapadnom Balkanu, dostupno na: <https://bit.ly/3FvCZxE>).

Drugi paragraf predstavlja slobodni prijevod, uz značajan nivo adaptacije, sadržaja iz:

Policy brief on early intervention measures and youth employment

Valli Corbanese and Gianni Rosas /

Međunarodna organizacija rada

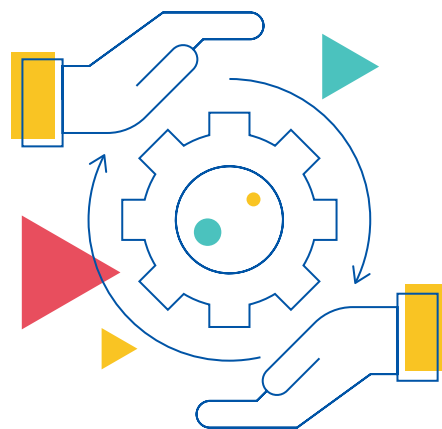
Dostupno ovdje: <https://bit.ly/3qq5sOV>

Treći paragraf predstavlja slobodni prijevod, sa adaptacijama, definicije iz:

Reducing early school leaving: Key messages and policy support

Evropska komisija

Dostupno ovdje: <https://bit.ly/3sFz8KR>

► Precarious employment (work conditions) Prekarni rad (uvjeti rada)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Prema definiciji Međunarodne organizacije rada, prekarni rad je uobičajeno karakterisan nesigurnošću u pogledu trajanja zaposlenja, radom za više mogućih poslodavaca ili prikrivenim ili dvosmislenim radnim odnosom, nemogućnošću pristupa socijalnoj zaštiti i beneficijama koje se obično povezuju sa zaposlenošću, niskom plaćom i značajnim pravnim i praktičnim preprekama za učlanjenje u sindikat i kolektivno pregovaranje.

Rječnik Evropske zaklade za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound) sumira koncept prekarnog rada kroz prizmu intersekcije tri karakteristike: nestabilno zaposlenje (npr. ugovori na određeno, privremeni rad), ograničen pristup novčanim naknadama (npr. naknadama po osnovu osiguranja za slučaj nezaposlenosti), ranjivi zaposlenici (u smislu mogućnosti osiguravanja prihoda za život).

Komentar

Prekarna zaposlenost, odnosno prekarni rad, nisu definisani u okviru postojećeg radnog i socijalnog zakonodavstva, kao ni u ključnim strateškim dokumentima (program ekonomskih reformi, strategije razvoja, strategije zapošljavanja). U Strategiji zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine se na jednom mjestu spominje termin 'nestabilno zaposlenje', ali bez detaljnijeg opisa termina.

Ipak, pojam 'prekarnog rada' se ustalio u domaćem diskursu i debatama o javnim politikama u domenu rada i zapošljavanja, te ga, kao takvog, upotrebljavaju sindikalne organizacije u dva entiteta.

Vidjeti:

- 'Stop nesigurnom radu!', Samostalni sindikat šumarstva, prerade drveta i papira Bosne i Hercegovine, dostupno na: <https://bit.ly/3q97Rx0>
- Forum sindikata trgovine jugoistočne Evrope, Moravske Toplice, Slovenija, 20.11.2018. godine, Savez sindikata Republike Srpske, dostupno na: <https://bit.ly/3EfIyP8>

Policies and Regulations to Combat Precarious Employment

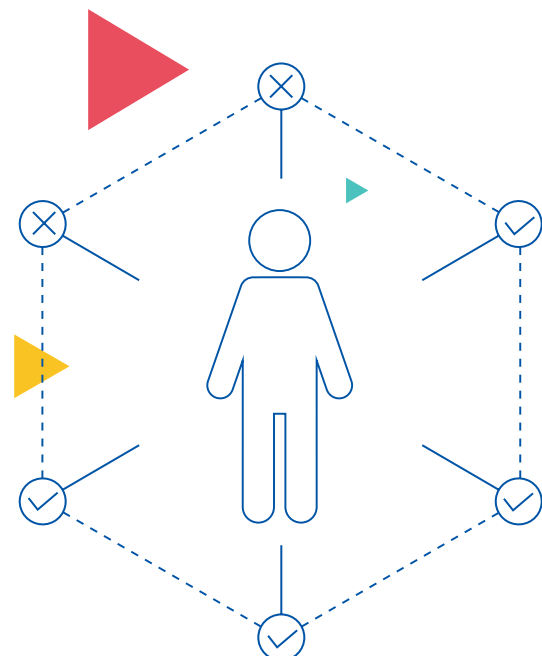
Međunarodna organizacija rada

Dostupno na: <https://bit.ly/3HQkPaD>

Eurofound glossary

Evropska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)

Dostupno na: <https://bit.ly/3q7BMqV>

► Probation period Probni rad

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Probni rad predstavlja vremenski period tokom kojeg poslodavac procjenjuje znanja, vještine i kompetencije, odnosno sposobnosti zaposlenog za obavljanje posla (radnog mjesta) na kojem je zaposlen, te tako omogućava poslodavcu da, na bazi procjene učinka ostvarenog kroz praktični rad, odluči da li će uslovno uspostavljeni radni odnos zadržati ili prekinuti.

Probni rad može trajati najviše šest mjeseci u Federaciji BiH, Brčko distriktu i institucijama Bosne i Hercegovine (državni nivo), te tri mjeseca, sa mogućnošću sporazumnog produženja na još tri mjeseca, u Republici Srpskoj.

Komentar

Pojam „probnog rada“ se koristi konzistentno u zakonima o radu u entitetima, Brčko distriktu te na državnom nivou, u kontekstu rada u institucijama BiH.

Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine

(Član 18)

Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 26/04, 7/05, 48/05, 50/08, 60/10, 32/13 i 93/17

Dostupno na: <https://bit.ly/3mj0F0H>

Zakon o radu (Član 21)

Službene novine Federacije BiH, br. 26/16, 89/18

Dostupno na: <https://bit.ly/3EQGP3R>

Zakon o radu (Član 37)

Službeni glasnik Republike Srpske, br. 1/16, 66/18, 91/21

(Odluka Ustavnog suda RS)

Dostupno na: <https://bit.ly/3IIPuFL>

Zakon o radu Brčko distrikta BiH (Član 27)

Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 34/19, 02/21, 06/21

Dostupno na: <https://bit.ly/3IXkf2b>

► Qualification system Sistem kvalifikacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Sistem kvalifikacija predstavlja sve aktivnosti povezane sa priznavanjem ishoda učenja i drugim mehanizmima koji povezuju obrazovanje i obuke sa tržištem rada i civilnim društvom. Ove aktivnosti uključuju: (a) definiranje politike kvalifikacija, dizajn i implementaciju obuka, institucionalne aranžmane, finansiranje, osiguranje kvaliteta; (b) procjenu, validaciju i certifikaciju ishoda učenja.

Komentar

Pojam nije definiran, odnosno konceptualiziran, ključnim/relevantnim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. Ipak, pojam se upotrebljava u dokumentima javnih politika na državnom nivou (okvirne politike) kao „sistem kvalifikacija“, te je, stoga, preuzet ovaj prijevod.

Vidjeti:

Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, dostupno na: <https://bit.ly/30vl4b5>

Priručnik za unapređenje kvalifikacija u stručnom obrazovanju i obuci, dostupno na: <https://bit.ly/3J6vGhO>

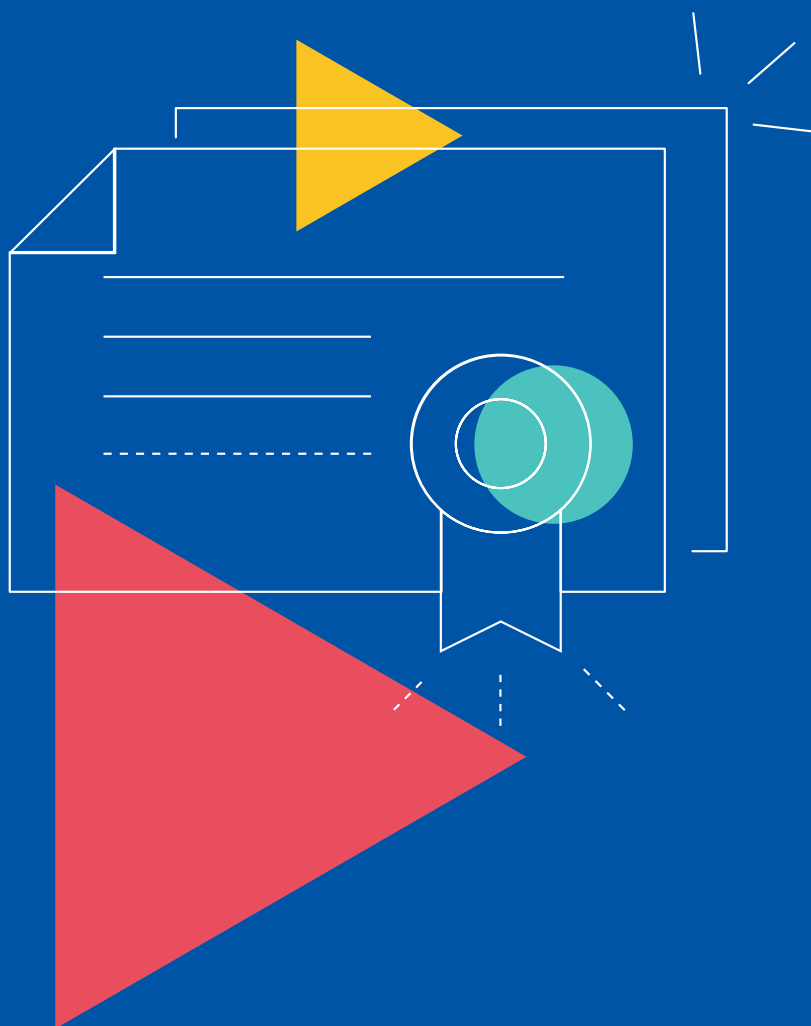
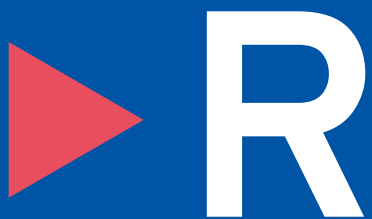
Preuzeto i prevedeno iz:

Glossary: Quality in education and training

Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja

(Cedefop)

Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Recognition of prior learning

Priznavanje/validacija prethodnog učenja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Ishodi učenja - znanja, vještine i sposobnosti koje je pojedinac stekao kroz prethodno učenje – formalno i neformalno obrazovanje i učenje kroz životno i radno iskustvo (informalno učenje) mogu se provjeriti i potvrditi kroz postupak validacije prethodnog učenja.

Validacija je postupak u kome se od strane nadležne institucije/tijela provjeravaju i potvrđuju ishodi prethodnog učenja – znanja, vještine i sposobnosti, prema unaprijed utvrđenim kriterijama i standardima provjere.

Komentar

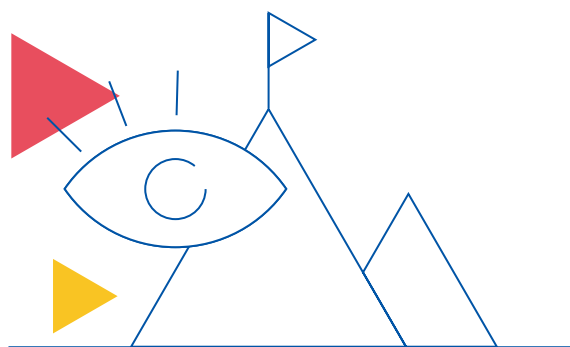
U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini, konzistentno se koristi prijevod „priznavanje prethodnog učenja“ u oba entiteta, Brčko distriktu i na državnom nivou. Osim toga, u Principima i standardima obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, koristi se pojam „validacija prethodnog učenja“ u istom značenju kao i „priznavanje prethodnog učenja“, pri čemu se pod „priznavanjem“ se misli na koncept/pristup a pod „validacijom“ konkretna procedura potvrđivanja ishoda prethodnog učenja.

Kantonalni zakoni o obrazovanju odraslih, kao i zakon u Brčko distriktu, također koriste termine „priznavanja“ i „validacije“ prethodno stečenog znanja, pri čemu se u nekim kantonima umjesto „validacije“ koristi „potvrđivanje rezultata/ishoda prethodnog učenja“.

Sljedeći dokumenti, iz različitih administrativnih jedinica, koriste pojam „priznavanja prethodnog učenja“:

- Strateška platforma razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2020., dostupno na: <https://bit.ly/3q5r585>
- Odluka o usvajanju Akcionog plana za izradu i provođenje kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014-2020, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 28/15), dostupno na: <https://bit.ly/3pWTM5X>
- Strateški pravci razvoja visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine od 2012. do 2022. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3H0IPaB>
- Strategija obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine, dostupno na: <https://bit.ly/33rzSbD>
- Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Definicija doslovno preuzeta iz:
Principi i standardi obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini
 Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 39/14
 Dostupno na: <https://bit.ly/3mk5HtM>

► Recognized vocational qualification

Priznata stručna kvalifikacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Priznata stručna kvalifikacija odnosi se na kvalifikacije stečene kroz programe stručnog obrazovanja i obuke koji su priznati od strane nadležnih institucija i za koje se izdaje validno uvjerenje (diploma, certifikat, itd.).

Komentar

Relevantni dokumenti javnih politika u Bosni i Hercegovini ne koriste i ne definišu pojam „priznate stručne kvalifikacije“ (recognised vocational qualification) kao takav.

Pojam je stoga korišten u prijevodu koji se koristi u dokumentima Evropske komisije na hrvatskom jeziku. Vidjeti Obrazovanje i osposobljavanje odraslih u Evropi: Proširenje pristupa mogućnostima učenja, dostupno na: <https://bit.ly/3qXNgMQ>

Vidjeti također: Popis i analiza postojećih strukovnih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, Evropska trening fondacija, dostupno na: <https://bit.ly/32SLrZO>

Definicija izvedena na bazi definicije „stručne kvalifikacije“ (vocational qualification) iz:

TVETipedia Glossary
UNESCO

Dostupno na: <https://bit.ly/3qWD9rz>

► Re-entrants

Osobe/lica koja se vraćaju (na tržište rada, u obrazovanje, itd.)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Osobe/lica koja se vraćaju na tržište rada, odnosno u radnu snagu, su oni koji su bili postali neaktivni na određeni period (nisu bili zaposleni niti su tražili posao), ali su svojom odlukom, prestankom okolnosti koje su ih sprječavale da učestvuju na tržištu rada ili uslijed uspješne aktivacijske mjere, ponovo ušli na tržište rada. Razlozi za izlazak sa tržišta rada mogu biti različiti, uključujući brigu o članovima porodice (djeca, starija lica, lica koja trebaju stalnu njegu, itd.), demotiviranost/obeshrabrenost uslijed prolongirane nezaposlenosti, bolest ili određena psihofizička stanja.

U kontekstu mladih ljudi koji nisu zaposleni, nisu u procesu obrazovanja niti na obuci (NEET), predstavlja one koji se vraćaju (ili će se uskoro vratiti) u zaposlenje, ili pak u obrazovanje/obuku/usavršavanje, zbog pružene prilike ili mjera za njihovo ponovno uključivanje. Ova grupa je obično mala i generalno ne izaziva zabrinutost kreatora politika.

Komentar

Shodno izostanku konceptualizacije termina u strateškim dokumentima u oblastima rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, korišten je prijevod koji se nalazi u dokumentima Međunarodne organizacije rada (primjera radi, vidjeti: <https://bit.ly/32nzKKd>) i Evropske komisije (vidjeti, npr.: <https://bit.ly/32z2lfg>).

Pojam definisan na bazi uvida i objašnjenja ponuđenih u:

Exploring the diversity of NEETs

Eurofound - Evropska fondacija za poboljšanje životnih i radnih uvjeta

Dostupno na: <https://bit.ly/3mwNeKD>

► Retraining Prekvalifikacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Prekvalifikacija je obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje (radi zapošljavanja ili nastavka školovanja), odnosno obrazovanje i osposobljavanje koje osobi koja je već prethodno stekla neko stručno zvanje odnosno zanimanje omogućava stjecanje kompetencije za obavljanje novog zanimanja ili nove profesionalne djelatnosti.

Komentar

Termin se u kontekstu svih administrativnih nivoa/jedinica prevodi kao „prekvalifikacija“. Eksplicitan primjer je moguće naći u Programu ekonomskih reformi za period 2020. – 2022. godine na str. 77 (dostupno ovdje: <https://bit.ly/3oVejsB>).

S obzirom da su definicije u svim administrativnim jedinicama slične, uz minorne razlike, u sekciji Definicija je ponuđena kompromisna formulacija koja objedinjuje većinu formulacija. U tri kantona se eksplicitno navodi da se prekvalifikacija vrši radi zapošljavanja, dok se (jedino) u Republici Srpskoj navodi da se vrši i zbog nastavka školovanja, tako da su te specifičnosti navedene u zagradi. Osim toga, u Srednjobosanskom kantonu se dodaje da se prekvalifikacija vrši „uz utvrđivanje razlike stručnih predmeta između stečene stručne spreme i stručne spreme koju se stječe“, što prekvalifikaciju smješta isključivo u kontekst formalnog obrazovanja. Takva formulacija nije uvrštena u definiciju, jer se nalazi u propisu samo jednog kantona.

Definicija adaptirana na bazi propisa o obrazovanju odraslih u Federaciji BiH (kantonalni nivo), Republici Srpskoj i Brčko distriktu:

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 7), Službeni glasnik Republike Srpske, br. 111/21, dostupno na: <https://bit.ly/3yLCbSG>

Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (Član 2), Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Unskosanskog kantona, br. 15/21, dostupno na: <https://bit.ly/3q8OULe>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Posavske, br. 10/19, dostupno na: <https://bit.ly/3ef2uqM>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 9/15, dostupno na: <https://bit.ly/32agv6X>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 05/14, dostupno na: <https://bit.ly/30M6ig3>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona, br. 05/15, dostupno na: <https://bit.ly/3snY9tG>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 3), Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 05/17, dostupno na: <https://bit.ly/3qehAT2>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Narodne novine Hercegovačko neretvanske županije, br. 4/18, dostupno na: <https://bit.ly/32ujGGo>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, br. 17/15, dostupno na: <https://bit.ly/30Op5aL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 4), Službene novine Kantona Sarajevo, br. 40/15, dostupno na: <https://bit.ly/3ea45hL>

Zakon o obrazovanju odraslih (Član 2), Narodne novine Hercegbosanske županije, br. 1/17, dostupno na: <https://bit.ly/3stUGtB>

► Reskilling Prekvalifikacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Vidjeti termin na strani 52.

Komentar

S obzirom da u BHS jezicima, kao i diskursu javnih politika u oblasti obrazovanja i zapošljavanja, ne postoje različiti prijevodi za „retraining“ i „reskilling“, tj. da se u oba slučaja koristi pojam „prekvalifikacije“, može se primijeniti ista definicija koja je navedena za termin na strani 60.

Pojam nije definiran u okviru dokumenata javnih politika u Bosni i Hercegovini. Upotreba samog termina u strateškim dokumentima nije česta.

S obzirom da se u ključnim strateškim dokumentima u Republici Srpskoj i Brčko distriktu vezanim za oblasti rada, zapošljavanja i obrazovanja, pojam ne koristi, iskorištena je terminološka upotreba iz Strategije zapošljavanja Federacije BiH za period 2021.-2027., prema verziji koju je usvojio Predstavnički dom Parlamenta FBiH.

U upotrebi su različiti varijeteti pojma, kao što su „tranzicija od obrazovanja do tržišta rada“, „tranzicija od škole do posla“, itd.

► School-to-work transition Tranzicija sa školovanja na rad

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Tranzicija sa školovanja na rad može se definisati kao period, odnosno dužina vremena, od izlaska iz obrazovanja (bilo nakon diplomiranja ili po napuštanju školovanja) do prvog ulaska u redovno zaposlenje, pri čemu se, prema definiciji Međunarodne organizacije rada, pod prvim regularnim zaposlenjem smatra ono zaposlenje koje može pružiti radniku/ici osjećaj sigurnosti/stabilnosti (npr. ugovor na neodređeno) ili onaj posao kojim je radnik/ca lično zadovoljan/na.

Komentar

Pojam nije definiran u okviru dokumenata javnih politika u Bosni i Hercegovini. Upotreba samog termina u strateškim dokumentima nije česta.

S obzirom da se u ključnim strateškim dokumentima u Republici Srpskoj i Brčko distriktu vezanim za oblasti rada, zapošljavanja i obrazovanja, pojam ne koristi, iskorištena je terminološka upotreba iz Strategije zapošljavanja Federacije BiH za period 2021.-2027., prema verziji koju je usvojio Predstavnički dom Parlamenta FBiH.

U upotrebi su različiti varijeteti pojma, kao što su „tranzicija od obrazovanja do tržišta rada“, „tranzicija od škole do posla“, itd.

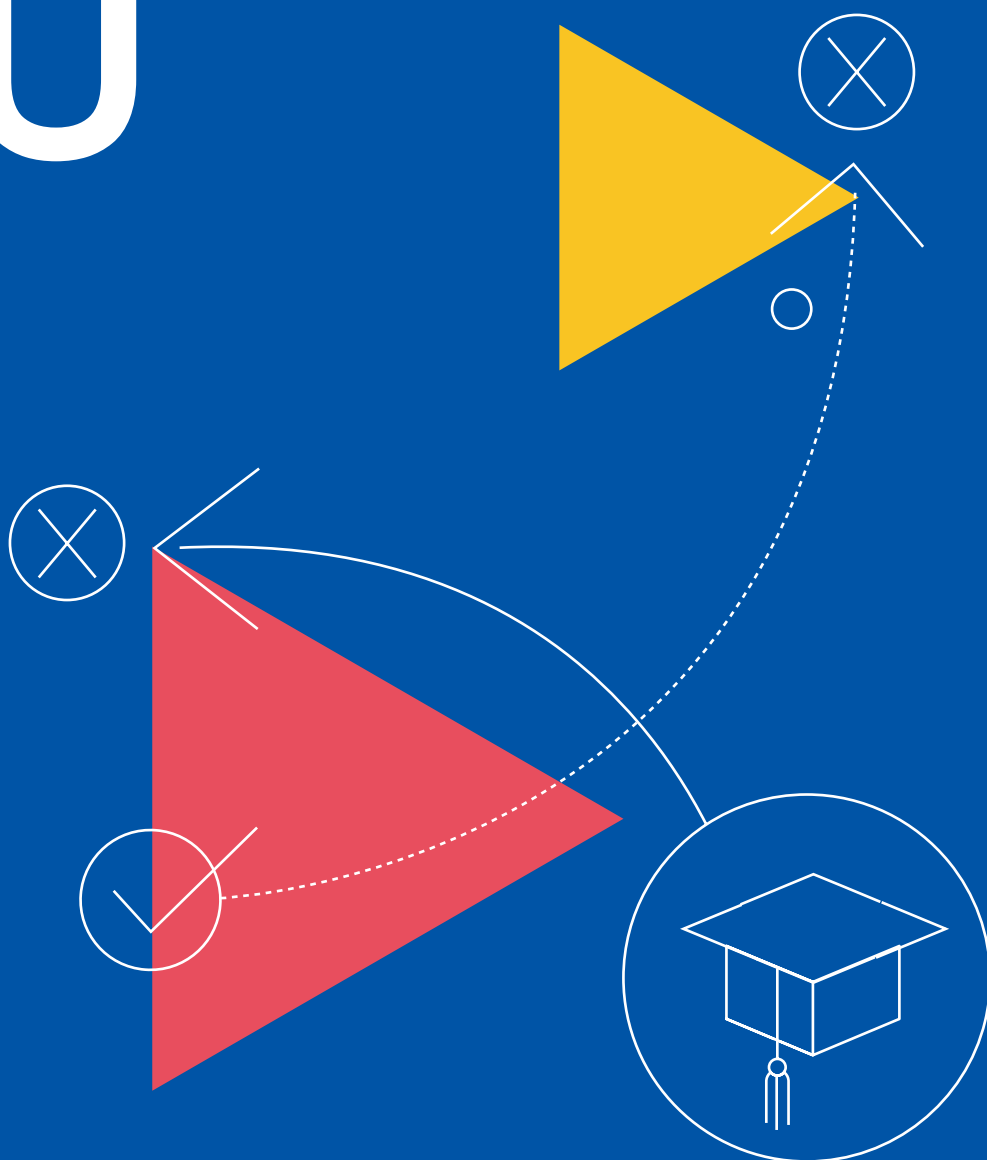
Preuzeto i prevedeno iz:

ILO school-to-work transition survey: A methodological guide: Module 1: Basic concepts, roles and implementation process

Sara Elder / Međunarodna organizacija rada

Dostupno na: <https://bit.ly/3qtus7R>

▶ S
▶ T
▶ U

► Second chance education

Obrazovanje druge šanse

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Obrazovanje druge šanse predstavlja obrazovanje posebno usmjereno na pojedince koji, iz različitih razloga, nikada nisu pohađali školu ili su napustili školu prije završetka (tog nivoa obrazovanja u koji su upisani) ili koji su završili, ali žele da uđu u obrazovni program ili zanimanje za koje još uvijek nisu kvalifikovani. Učesnici/ce su često stariji/e od tipične ciljne starosne grupe za program datog obrazovnog nivoa (ali ne nužno odrasli).

Komentar

Pojam „obrazovanja druge šanse“ se rijetko spominje u dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. U Strateškoj platformi razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2020. (dokument na državnom nivou, dostupan na: <https://bit.ly/3q6Ff86>) koristi se termin „škole druge šanse“, na bazi čega je u ovom pojmovniku iskorišten pojam „obrazovanja druge šanse“.

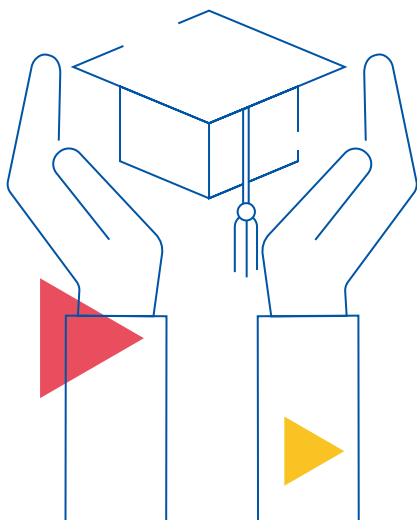
S obzirom da se takav pojam koristi u sadržajima/ dokumentima na stranici Evropske komisije na hrvatskom jeziku (primjera radi, vidjeti: <https://bit.ly/3yZcj5R>), te da je u upotrebi u sadržajima koje produciraju nevladine organizacije u Bosni i Hercegovini, preporučuje se korištenje termina u obliku kakav je naveden u ovom pojmovniku.

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, sa:

TVETipedia Glossary

UNESCO

Dostupno na: <https://bit.ly/32y7ggG>

► Sector councils/bodies Sektorsko vijeće

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Sektorska vijeća su savjetodavna i profesionalna tijela koja osiguravaju da je razvoj ljudskog potencijala u skladu sa potrebama tržišta rada u okviru pojedinačnih sektora.

U srži uloge sektorskih vijeća (za vještine) leži specifikiranje prirode vještine koje sektor treba. Samo oni koji rade uspješno u određenoj industriji i koji su izloženi konkurentskih pritiscima domaćeg i međunarodnog tržišta, zajedno sa regulativama za firme iz sektora, mogu dati istinski ažuran pregled koje vještine radna snaga treba.

Komentar

Pojam sektorskih vijeća se koristi u dokumentima javnih politika na državnom nivou, a u kontekstu provedbe okvira kvalifikacija u Bosni i Hercegovini. Tako se Akcionim planom za izradu i provedbu kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini za period 2014.-2020. (dostupno na: <https://bit.ly/3f49iIi>) predviđa osnivanje sektorskih vijeća, a sa ciljem provođenja kvalifikacijskog okvira.

U Zakonu o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (član 5) predviđa se osnivanje tripartitnog savjetodavnog vijeća, koje ima savjetodavnu ulogu, a čine ga predstavnici poslodavaca, sindikata i Odjeljenja za obrazovanje, a sa ciljem osiguranja povezanosti srednjeg stručnog obrazovanja i osposobljavanja sa tržištem rada (Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, br. 04/13, 48/16, 22/17; 20/20 – prečišćeni tekst, dostupno na <https://bit.ly/3JGx6QF>).

Prema Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju u Republici Srpskoj (član 47), u cilju obezbjeđenja veze između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada, osniva se tripartitno savjetodavno vijeće na nivou entiteta, koje ima savjetodavnu ulogu, a u čiji sastav su uključeni predstavnici poslodavaca, sindikata i nadležnog ministarstva (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 41/18, 92/20, dostupno na: <https://bit.ly/3t8jO9v>)

Tripartitno savjetodavno vijeće, koje ima za cilj da osigura bolju povezanost srednješkolskog obrazovanja i tržišta rada je predviđeno zakonima o srednješkolskom obrazovanju i u većem broju kantona.

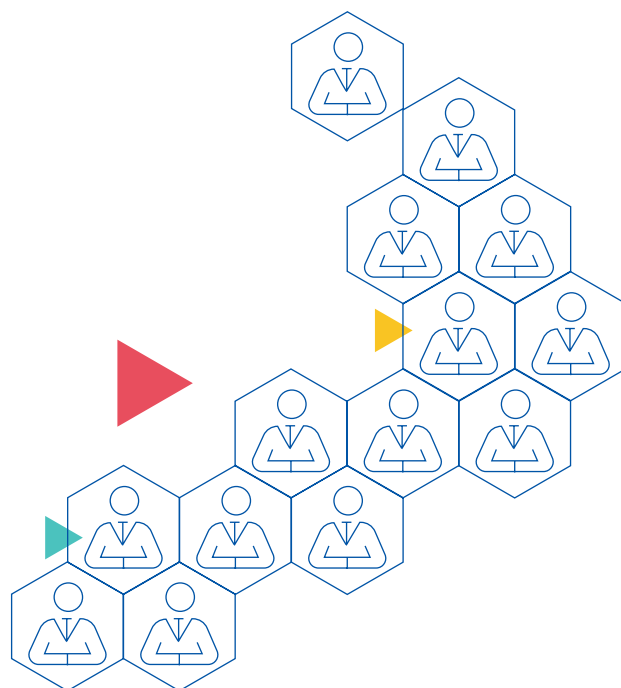
Ipak, gore spomenuta tijela nisu sektoralna, te kao takva ne predstavljaju sektorska vijeća.

Prvi paragraf preuzet i preveden iz:
Can stakeholder cooperation contribute to the Human Capital Development?

Marija Pavkov / Evropska komisija
Dostupno na: <https://bit.ly/3f8O4ZC>

Drugi paragraf preuzet i preveden, uz adaptacije, iz:

Policy note: Sector Skills Councils
Međunarodna organizacija rada
Dostupno na: <https://bit.ly/3q7FWz3>

► Social dialogue (to include social partner) Socijalni dijalog (da uključi socijalne partnere)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Međunarodna organizacija rada definira socijalni dijalog na način da uključuje sve vrste pregovora, konsultacija ili, jednostavno, razmjene informacija između predstavnika vlada, poslodavaca i radnika na probleme/teme od zajedničkog interesa koje se vezuju za ekonomske ili socijalne politike. Socijalni dijalog može se realizovati kao tripartitni proces, sa vladom kao zvaničnom stranom dijaloga ili kao bipartitni odnos samo između radnika i menadžmenta, odnosno sindikata i udruženja poslodavaca, sa ili bez indirektnog učešća vlade. Proces socijalnog dijaloga može biti neformalan ili institucionaliziran i često je kombinacija ovoga dvoga. Može se odvijati na državnom/nacionalnom, regionalnom nivou ili nivou preduzeća.

Komentar

U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini, konzistentno se koriste pojmovi „socijalnog dijaloga“ (kao prijevod za „social dialogue“) i „socijalnih partnera“ (kao prijevod za „social partners“) u oba entiteta, Brčko distriktu i na državnom nivou.

Kao primjer, vidjeti:

- Program ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godine, dostupno na: <https://bit.ly/31Y4f8M>
- Sporazum o osnivanju Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije BiH, broj 47/02, 42/03, 08/08, dostupno na: <https://bit.ly/3dRBfm3>
- Zakon o ekonomsko-socijalnom savjetu, Službeni glasnik Republike Srpske, broj 110/2008, 91/2017, dostupno na: <https://bit.ly/3yqVOPw>
- Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 11/21, dostupno na: <https://bit.ly/3GJBITS>

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, sa:

Social dialogue

Međunarodna organizacija rada

Dostupno na: <https://bit.ly/3HgUpOL>

► Core employability skills/Soft skills

Meke vještine

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Meke vještine predstavljaju skup nematerijalnih ličnih kvaliteta, osobina, atributa, navika i stavova koji se mogu koristiti u različitim vrstama poslova.

Dakle, meke vještine su vještine koje se prožimaju u različitim poslovima i sektorima i odnose se na lične kompetencije (pouzdanje, disciplina, samoupravljanje) i društvene kompetencije (timski rad, komunikacija, emocionalna inteligencija).

U Strategiji obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine ponuđena je nešto uža definicija prema kojoj meke vještine podrazumijevaju skup vještina koje se odnose na interakciju sa drugim ljudima. Prema ovoj definiciji, za razliku od "tvrdih" vještina, koje su u vezi sa znanjima osobe i sposobnošću da obavlja određenu vrstu zadataka ili aktivnosti, "meke" vještine se odnose na sposobnost efikasnog komuniciranja sa kolegama i klijentima.

Komentar

„Soft skills“, u svome prijevodu, nije termin koji se često koristi u dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. Njegova upotreba nije sadržana u važećim zakonima o obrazovanju, a identificiran je u strateškim dokumentima u Federaciji BiH i Republici Srpskoj u prijevodu „meke vještine“:

Strategija obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine. Dostupno na: <https://bit.ly/33rzSbD>

Strategija jačanja funkcije posredovanja u javnim službama za zapošljavanje u Federaciji BiH, dostupno na: <https://bit.ly/3dVjOAO>

Prvi paragraf predstavlja definiciju preuzetu i prevedenu iz: **Glossary of Curriculum Terminology** UNESCO Dostupno na: <https://bit.ly/3H9ZhFx>

Drugi paragraf predstavlja adaptiranu definiciju Evropske komisije (Skills Panorama) preuzetu i prevedenu, uz određeni stepen izmjena, sa: **TVETipedia Glossary** UNESCO Dostupno na: <https://bit.ly/3ptnMHO>

Osim toga, korištena je definicija iz: **Strategija obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine** Dostupno na: <https://bit.ly/33rzSbD>

► Transferability of learning outcomes

Prenosivost ishoda učenja

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Prenosivost ishoda učenja predstavlja stupanj do kojeg se znanje, vještine i kompetencije mogu koristiti u novom radnom ili obrazovnom okruženju i/ili biti validirani i certificirani.

Komentar

Prenosivost ishoda učenja nije definisana relevantnim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. Shodno tome, koristi se oblik prijevoda kakav je korišten u zvaničnim dokumentima Evropske unije / Evropske komisije na hrvatskom jeziku (vidjeti, primjera radi, Preporuke Vijeća o europskom kvalifikacijskom okviru za cjeloživotno učenje i o stavljanju izvan snage Preporuke Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o uspostavi europskog kvalifikacijskog okvira za cjeloživotno učenje, dostupno na: <https://bit.ly/3pygEd6>)

Preuzeto i prevedeno iz: **Glossary: Quality in education and training** Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop) Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Traineeship Pripravništvo

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Pripravništvo se definiše kao ograničeni period radne prakse koji studenti ili mladi ljudi koji su nedavno završili svoje obrazovanje provedu u preduzeću, javnoj instituciji ili neprofitnoj organizaciji kako bi stekli dragocjeno praktično radno iskustvo prije uzimanja redovnog zaposlenja.

Prema Evropskoj komisiji, postoji pet ključnih oblika pripravništva (koji se mogu preklapati), a to su pripravništvo tokom obrazovanja, pripravništvo koje je obavezni dio profesionalne obuke u sklopu nekih profesija kao što su medicina, pravo, prosvjeta, i sl., pripravništvo kao dio aktivnih politika tržišta rada, pripravništvo na tržištu i transnacionalno pripravništvo.

Zakoni o radu u entitetima i Brčko Distriktu (Službene novine FBiH, br. 26/16, 89/18, Službeni glasnik RS, br. 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 i Službeni glasnik BD, br. 34/19, 02/21, 06/21, 15/22) definišu trajanje i uvjete pod kojima se zaključuje pripravnički odnos.

Komentar

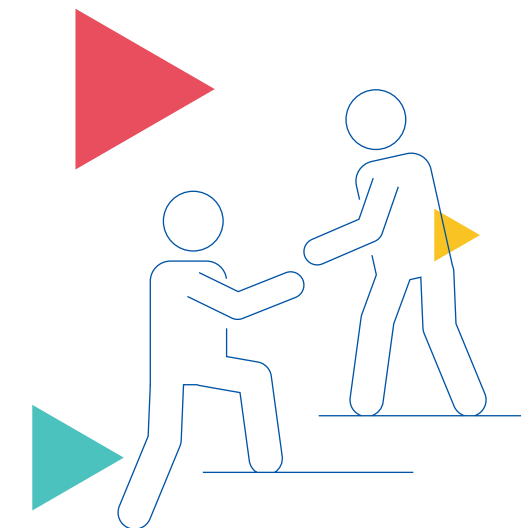
Pojam „traineeship“ u domaćoj legislativi (tj. zakonima o radu u oba entiteta i Brčko distriktu) se koristi u prijevodu „pripravništvo“ ili „pripravnički straž“. Ipak, važno je naglasiti da se pojam pripravništva često koristi i kao prijevod pojma „internship“ (vidjeti, npr., u Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030.). Ovakva dvojaka upotreba pojma pripravništva može stvarati konfuziju ili voditi u neprecizno korištenje termina, te se stoga preporučuje uz termin u zagradi navesti i pojam na engleskom jeziku kako bi se utvrdilo semantičko polje u kojem se koristi u specifičnom dokumentu. (Povrh toga, nekonzistentna i višeznačna upotreba pojmova internship i traineeship na engleskom jeziku dodatno mogu produbiti konfuziju pri primjeni termina).

Definicija (prva dva paragrafa) preuzeta i prevedena, uz određene adaptacije, iz:

Eurofound

Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)

Dostupno na: <https://bit.ly/3Yzljuk>

► Tutoring Podučavanje

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Podučavanje podrazumijeva bilo koju aktivnost koja nudi vođenje/usmjeravanje, savjetovanje ili superviziju iskusnog/e i kompetentnog/e stručnjaka/inje onome/onoj koji/a uči.

Tutor/kinja pruža podršku onome/onoj koji/a uči u procesu učenja (u školi, centru za obuku ili na poslu).

Komentar

U dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini koristi se pojam „podučavanje” koji se može shvatiti, odnosno upotrijebiti, i u kontekstu engleske riječi „tutoring” i u kontekstu engleske riječi „teaching”. „Tutoring” se može prevoditi i kao „tutorstvo”, ali nije uobičajeno u dokumentima javnih politika u BiH.

Vidjeti:

- Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>
- Zakon o visokom obrazovanju, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 67/20, dostupno na: <https://bit.ly/3f2AC9j>
- Zakon o obrazovanju odraslih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, br. 50/18, dostupno na: <https://bit.ly/3GI9BEy>
- Informacija o provedbi reforme visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2016. i 2017. godini, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, dostupno na: <https://bit.ly/31CdxHS>

Preuzeto i prevedeno, uz adaptacije, iz:

Glossary: Quality in education and training
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
(Cedefop) Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Unemployed Nezaposlena osoba/ lice (nezaposleni)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

U smislu zvaničnih statistika na temelju Ankete o radnoj snazi – što uključuje unificiranu definiciju za sve administrativne nivoe – nezaposlene osobe/lica se definiraju kao osobe/lica starosti od 15 do 74 godine: (1) koje u toku referentne sedmice nisu bile zaposlene, tj. nisu obavljale nijedan plaćeni posao; (2) koje su trenutačno raspoložive za plaćeni rad, odnosno bile su raspoložive za plaćeni rad u roku od dvije sedmice nakon referentne sedmice kao zaposlenici ili samozaposlenici; (3) koje aktivno traže posao, odnosno preduzele su aktivnosti traženja posla tokom četiri sedmice koje su prethodile referentnoj sedmici ili su pronašle posao na kojem će početi raditi najkasnije u roku od tri mjeseca nakon referentne sedmice.

U smislu zakonskog okvira u oblasti zapošljavanja i prava za vrijeme nezaposlenosti u entitetima i Brčko distriktu, nezaposleni se definišu kao osobe/lica koje/i nisu u radnom odnosu po ugovoru o radu, nisu (su)vlasnici u pravnom subjektu koji ostvaruje komercijalni prihod i ne rade u poljoprivredi, te ne ostvaruju prihod po drugom osnovu u iznosu većem od definisanog praga, nisu penzioneri ili redovni učenici ili studenti, te su prijavljeni na evidenciju nezaposlenih nadležnog zavoda za zapošljavanje i aktivno traže posao.

Federacija BiH:

Nezaposlenom osobom smatra se osoba sposobna za rad koja nije u radnom odnosu a koja: (a) nema registrirano privredno društvo ili drugo pravno lice, odnosno ne ostvaruje dividendu po osnovu udjela u privrednom društvu ili drugom pravnom licu; (b) nema registriran obrt; c) se ne bavi poljoprivrednom djelatnošću; d) nije uživatelj penzije prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju; e) nije redovan učenik ili student; f) ostvaruje prihod po bilo kom osnovu; g) aktivno traži posao. Osobe iz tačke a) i f) smatraju se nezaposlenim ukoliko njihov prihod ne prelazi mjesečno 25% prosječne plaće u toku prethodne godine.

Republika Srpska:

Nezaposlenim licem smatra se lice prijavljeno na evidenciju Zavoda, starosti od 15 do 65 godina, sposobno ili ograničeno sposobno za rad koje nije u radnom odnosu, aktivno traži posao i raspoloživo je za rad. Nezaposlenim licem ne smatraju se učenik, redovni student, nosilac komercijalnog poljoprivrednog gazdinstva u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast poljoprivrede, penzionisana lica, lica kojima prava iz radnog odnosa miruju i vlasnik ili suvlasnik više od 51% udjela u pravnom subjektu koji obavlja profitnu djelatnost.

Brčko distrikt:

Nezaposleni je lice koje nije zaključilo ugovor o radu ili nije po nekom drugom osnovu radno angažovano, koje je sposobno za rad i koje se može zaposliti prema propisima o radu, a koje je prijavljeno na evidenciju nezaposlenih koju vodi Zavod i koje aktivno traži zaposlenje. Nezaposlenim se ne smatra redovan učenik, student više škole i osnovnih studija, penzionisana lica, lica koja obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost i poljoprivrednik koji obavlja poljoprivrednu djelatnost, koji je obavezno osiguran po osnovu katastarskog prihoda i čiji mjesečni katastarski prihod iznosi najmanje 70% od prosječne plaće ostvarene u Brčko distriktu u prethodnoj godini.

Komentar

Pojam se prevodi kao nezaposlena osoba u Federaciji BiH, odnosno nezaposleno lice u Republici Srpskoj i Brčko distriktu, dok se u različitim dokumentima na državnom nivou koriste obje varijante. Osim toga, koristi se i skraćeni pojam, „nezaposleni“.

Kada je riječ o definiciji, potrebno je napraviti konceptualnu distinkciju između definicije koja se koristi u izvještajima Ankete o radnoj snazi (a koja se bazira na definiciji i metodološkom pristupu Međunarodne organizacije rada i EUROSTAT-a) i definicija koje se koriste u zakonima o (posredovanju u) zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti u entitetima i Brčko distriktu. U potonjem slučaju, fokus je na definiciji nezaposlenosti na kojoj se mogu bazirati usluge zavoda za zapošljavanje te definisati spektar prava koje uživaju nezaposleni te obaveza koje moraju ispunjavati kako bi ostvarili ta prava.

Ovaj pojmovnik donosi adaptirani pregled oba konceptualna pristupa definisanju pojma nezaposlene osobe.

Anketa o radnoj snazi, II kvartal 2021. godine

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Dostupno na: <https://bit.ly/30DIJpS>

Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (Član 3)

Službene novine Federacije BiH, br. 55/00, 41/01, 22/05, 9/08

Dostupno na: <https://bit.ly/3mnwPrT>

Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Član 4)

Službeni glasnik Republike Srpske, br. 30/10, 102/12, 94/19

Dostupno na: <https://bit.ly/3JbKNGM>

Zakon o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Član 4)

Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 33/04, 19/07, 25/08

Dostupno na: <https://bit.ly/3ygYy25>

► Underqualification Nedovoljna kvalifikovanost

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Nedovoljna kvalifikovanost predstavlja vrstu neusklađenosti u kojoj znanja, vještine i kompetencije pojedinca ne ispunjavaju zahtjeve posla ili općenito tržišta rada. U tom smislu, može se odnositi na nedovoljan stupanj obrazovanja (situaciju u kojoj pojedinac ima nivo obrazovanja niži od onog koji je potreban za posao) ili nedovoljnu kvalifikovanost (situaciju u kojoj pojedincu nedostaju vještine i kompetencije za obavljanje posla prema prihvatljivim standardima).

Komentar

Pojam „nedovoljno kvalifikovanih“ se koristi u publikaciji Evropske komisije Obrazovanje i osposobljavanje odraslih u Evropi: Proširenje pristupa mogućnostima učenja (dostupno na: <https://bit.ly/3su0LGy>).

Također, u Strategiji zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2021– 2027) (dostupno ovdje: <https://bit.ly/3ETHsK3>) koristi se prijevod „nedovoljno kvalifikovani“ za „under-qualified“.

S obzirom da se u ostalim strateškim dokumentima i drugim relevantnim dokumentima javnih politika u BiH ne koristi neki drugi prijevod za „underqualification“, predlaže se upotreba pojma „nedovoljne kvalifikovanosti“ u svim administrativnim jedinicama.

Preuzeto i prevedeno, uz minimalne adaptacije, iz:
Glossary: Quality in education and training
Evropski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja
(Cedefop)
Dostupno na: <https://bit.ly/3Hct7Jx>

► Upskilling Usavršavanje

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Usavršavanje je svaki oblik obrazovanja nakon završenog inicijalnog obrazovanja ili tokom radnog vijeka koje treba pomoći osobi da poboljša ili aktuelizira svoja već stečena znanja i/ili kompetencije, da stekne nove kompetencije u pogledu profesionalnog napredovanja i da se lično i profesionalno usavršava.

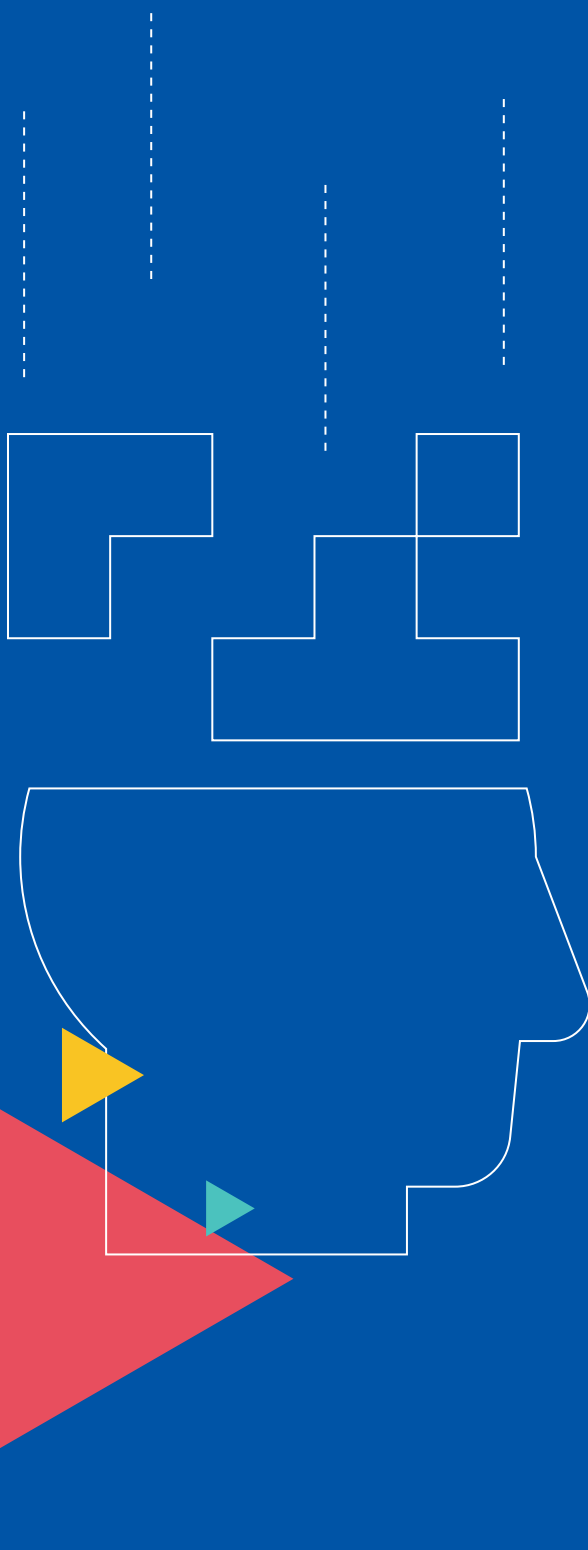
Shodno tome, stručno usavršavanje se sastoji u sticanju dodatnih znanja i vještina koje su potrebne za uspješno savladavanje zahtjeva rada koji proizilaze iz tehnološkog progressa određene struke i zanimanja.

Komentar

Pojam se konzistentno koristi u zakonima o obrazovanju odraslih u Republici Srpskoj, Brčko distriktu i kantonalnim zakonima u Federaciji BiH. Zbog sličnosti definicija, preuzeta je ona iz dokumenta na državnom nivou, te dopunjena nešto specifičnijom definicijom iz Strategije obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godina.

Prvi paragraf preuzet u doslovnom obliku iz:
Principi i standardi obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini
Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 39/14
Dostupno na: <https://bit.ly/3mk5HtM>

Drugi paragraf, uz minimalnu adaptaciju, preuzet iz:
Strategija obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period 2021-2031. godine
Dostupno na: <https://bit.ly/33rzSbD>

► Work-based learning

Učenje temeljeno na radu (učenje na radu)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Učenje temeljeno na radu odnosi se na učenje koje se dešava na radnom mjestu. Taj rad može biti plaćen ili neplaćen, ali mora biti stvarni rad koji rezultira proizvodnjom stvarnih dobara ili usluga.

U tom smislu, učenje temeljeno na radu je među prioritetima razvoja stručnog obrazovanja, najčešće u vidu tzv. dualnog obrazovanja.

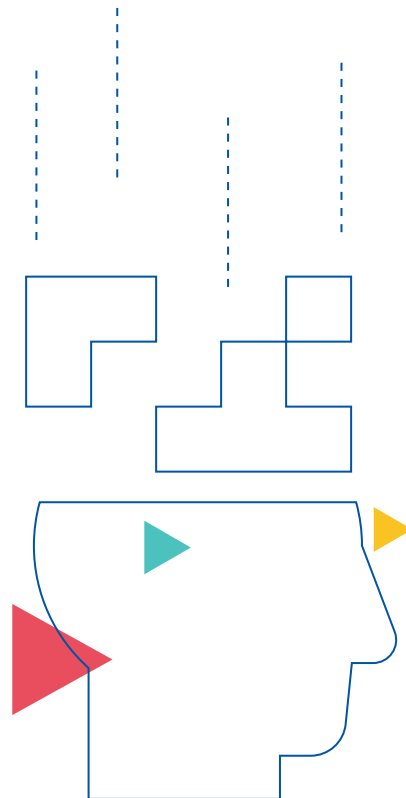
Komentar

„Work-based learning“ se prevodi kao „učenje (temeljeno) na radu“ u dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. S obzirom da je koncept dualnog obrazovanja tek u začetku dizajna i implementacije u BiH, sa nekočinom škola/jedinica u kojim se provode pilot programi, ne postoji obuhvatan zakonski okvir koji bi definisao pojme vezane uz koncept ovakvog obrazovanja.

Pojam je preuzet iz dokumenta Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti stručnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini – Na osnovu zaključaka iz Rige: 2021.-2030., dostupno na: <https://bit.ly/3IZ6PMV>.

Definicija (prvi paragraf) preuzeta i prevedena iz:
Work-based learning: A handbook for policy makers and social partners in ETF partner countries
 Richard Sweet / European Training Foundation
 Dostupno na: <https://bit.ly/3z1s2By>

Pojašnjenje u drugom paragrafu dato na bazi:
Work-based learning
 European Training Foundation
 Dostupno na: <https://bit.ly/3HcsDmv>

► Work life balance

Ravnoteža između poslovnog i privatnog života

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Ravnoteža između poslovnog i privatnog života je termin koji se koristi za opisivanje nivoa prioriteta između posla i privatnog života pojedinca. Dobar balans između posla i privatnog života postiže se kada se pravo pojedinca na ispunjen život unutar i izvan plaćenog rada prihvati i poštuje kao norma - na obostranu korist pojedinca, biznisa i društva.

Ravnoteža između posla i privatnog života konzistentna je tema u prijedlozima Evropske komisije o budućnosti evropske socijalne politike koja promovira pomak od dihotomije posao-slobodno vrijeme ka složenijim obrascima korištenja vremena. Novi obrasci radnog vremena nude mogućnost za nove kombinacije rada, obrazovanja i obuke, društvene odgovornosti i slobodnog vremena u integrisanijem životnom ciklusu, zajedno sa vezanim mjerama koje prevazilaze tradicionalno radno pravo na jednak

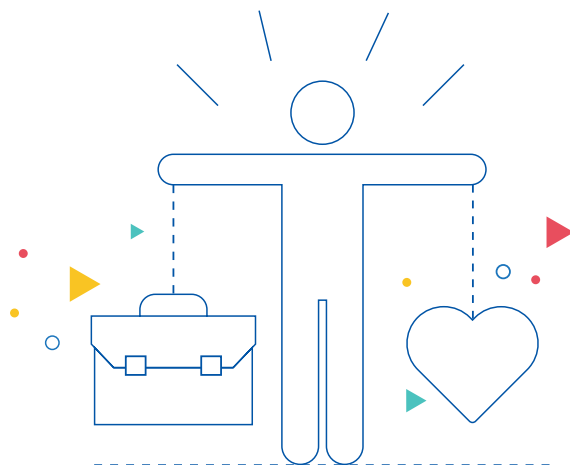
tretman pri zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti. Takve mjere uključuju prava na obuku, brigu o članovima porodice i rad u zajednici, te obezbjeđivanje podsticaja radnicima da mogu uživati ove aktivnosti.

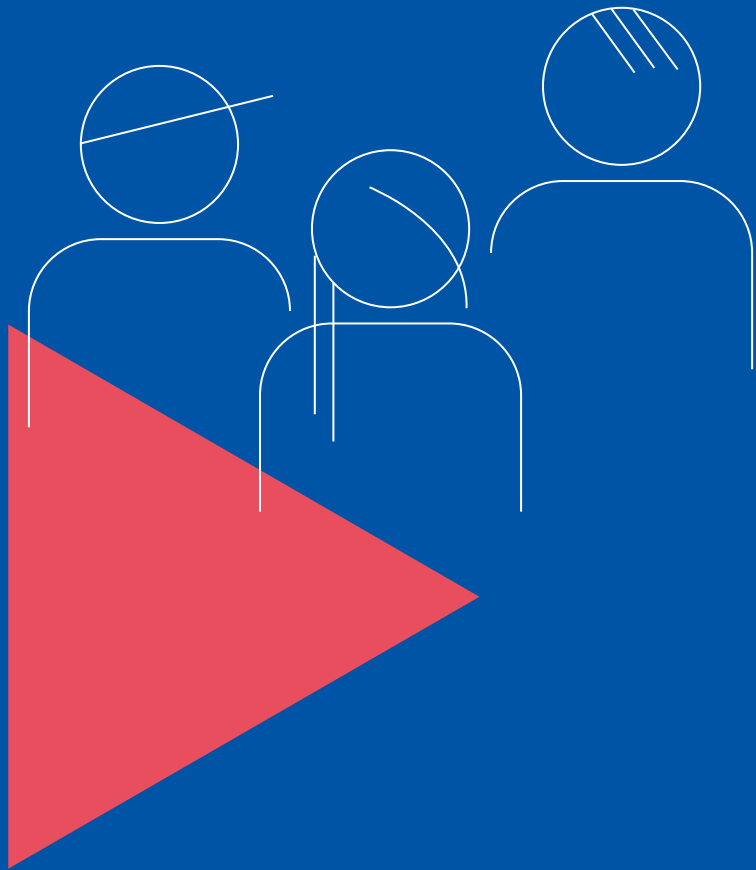
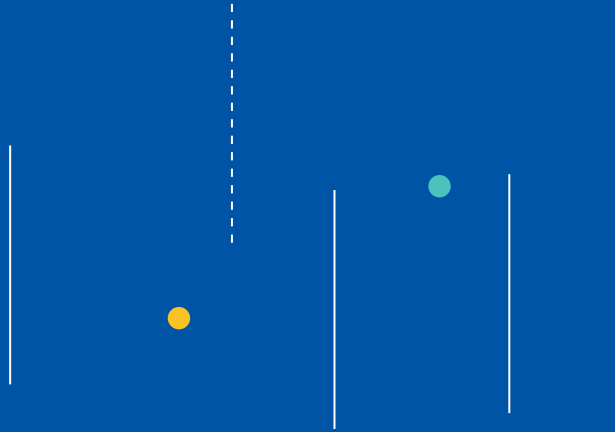
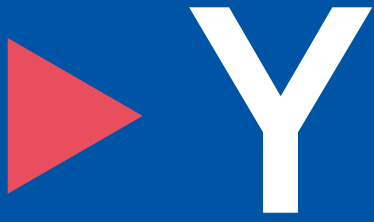
Komentar

Uslijed izostanka detaljnijeg definiranja oblasti u javnim politikama u Bosni i Hercegovini, kao i upotrebe termina, preuzet je termin koji se koristi u zvaničnim dokumentima institucija Evropske Unije na hrvatskom jeziku (vidjeti, kao primjer, Direktivu (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU, dostupnu na: <https://bit.ly/3mwP3qR>).

Pojedine institucije u Bosni i Hercegovini koriste termin u istovjetnom obliku, ali uglavnom u dokumentima/sadržajima koji nemaju karakter javnih politika. Kao primjeri mogu se navesti članak „Praktični savjeti kako bi rad na daljinu bio što zdraviji, sigurniji i učinkovitiji“ koji je objavilo Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine (vidjeti ovdje: <https://bit.ly/3JgPoaQ>) i Bilten br. 7 Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (vidjeti ovdje: <https://bit.ly/3yXE66A>).

Definicija preuzeta i prevedena, uz minimalne adaptacije, sa:
Work-life balance
 Eurofound - Evropska fondacija za poboljšanje životnih i radnih uvjeta
 Dostupno na: <https://bit.ly/3qtfivr>

► Youth Guarantee Garancija za mlade / Garantni fond za mlade

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Garancija za mlade predstavlja vladinu mjeru koja treba osigurati da svaka mlada osoba može dobiti kvalitetnu ponudu za zaposlenje, nastavak obrazovanja, praksu/stažiranje ili obuku u periodu od četiri mjeseca po završetku/napuštanju formalnog obrazovanja ili po ulasku u status nezaposlenosti. Garancija za mlade predstavlja inicijativu Evropske unije da podrži uspješnu tranziciju sa školovanja na rad, integraciju mladih na tržište rada, te osigura da niti jedna mlada osoba nije uskraćena za ove prilike.

Komentar

Pojam Garancije za mlade nije u čestoj upotrebi u postojećim dokumentima javnih politika u Bosni i Hercegovini. Pojam se pojavljuje sporadično i neelaborirano (npr. u Strategiji razvoja Federacije BiH za period 2021.-2027., dostupno na: <https://bit.ly/3qr7Q7U>). U Programu ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godine koristi se pojam „Garantni fond za mlade“ (vidjeti <https://bit.ly/31Y4f8M>). Ipak, može se smatrati da ovakav prijevod nije najadekvatniji jer konotira finansijski instrument, a radi se o ipak široj i višedimenzionalnijoj mjeri/intervenciji. Stoga se predlaže upotreba prijevoda „Garancija za mlade“, u skladu sa dokumentima Vijeća za regionalnu saradnju (primjera radi, vidjeti dokument Garancija za mlade na Zapadnom Balkanu: <https://bit.ly/3FvCZxE>) i zvaničnim dokumentima javnih politika u Republici Hrvatskoj.

Adaptirano na bazi sljedećih izvora:

Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade
(2020/C 372/01)

Dostupno na: <https://bit.ly/3EnL0TE>

Garancija za mlade

Evropsko vijeće

Dostupno na: <https://bit.ly/3yRchwM>

► Youth Guarantee Implementation Plan Plan implementacije Garancije za mlade

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

Plan implementacije Garancije za mlade je ključni dokument koji izrađuju države a koji donosi pregled planiranih reformi i mjera za uspostavu i održivost Garancije za mlade.

Drugim riječima, plan implementacije predstavlja prvi korak u uspostavljanju Garancije za mlade i podrazumijeva identifikaciju i vremenski okvir mjera, budžet(e), neophodne izmjene zakonskog okvira, definisanje nadležnog koordinacionog tijela i pojedinačnih uloga relevantnih institucija (nadležna ministarstva, službe za zapošljavanje, centre za obrazovanje i obuku, itd.) i zainteresiranih strana (poslodavci, sindikati, privredne komore, omladinske organizacije/udruženja, nevladine organizacije, itd.).

Komentar

Dokumenti javnih politika, odnosno, nešto preciznije, strateški dokumenti u Bosni i Hercegovini još uvijek nisu inkorporirali diskurs/pojmovni aparat Garancije za mlade. Stoga je u ovom pojmovniku preuzet prijevod koji je korišten u dokumentima Vijeća za regionalnu saradnju (vidjeti dokument Garancija za mlade na Zapadnom Balkanu: <https://bit.ly/3FvCZxE>) i u zvaničnim dokumentima Republike Hrvatske (primjera radi, vidjeti: <https://bit.ly/3FtTmKS>).

Definicija formulisana kombinacijom sljedećih izvora:

Gospodarski i investicijski plan za zapadni Balkan

Evropska komisija

Dostupno na: <https://bit.ly/3swZKXN>

Garancija za mlade na Zapadnom Balkanu

Vijeće za regionalnu saradnju

Dostupno na: <https://bit.ly/3FvCZxE>

Garancija za mlade: Plan implementacije

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske

Dostupno na: <https://bit.ly/3eoZYOI>

► Youth Organisations

Omladinsko udruženje Omladinska udruga Omladinska organizacija

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

U Federaciji BiH omladinsko udruženje označava udruženje čije članstvo i organe upravljanja čine dvije trećine (2/3) mladih, čije su aktivnosti i statutarne djelatnosti većinom usmjerene na mlade, a koje se osniva, registruje, djeluje i prestaje postojati u skladu sa zakonom na osnovu kog je registrirano.

Prema Zakonu o omladinskom organizovanju Republike Srpske, omladinske organizacije su različiti oblici udruživanja mladih (klubovi, centri, savezi, unije i drugo) koji se osnivaju na različitim

principima kao što su teritorijalni, strukovni, interesni i slično.

U Brčko distriktu omladinska organizacija je organizacija registrovana kao udruženje u kojoj mladi čine najmanje dvije trećine članova i članova organa upravljanja, čije su aktivnosti i statutarne djelatnosti usmjerene na mlade i na volonterskoj su osnovi. Omladinska organizacija je neprofitabilna, apolitična i nestranačka organizacija.

Komentar

Omladinske organizacije, odnosno omladinsko organizovanje, definirane su na nivou entiteta i Brčko distrikta, dok javne politike u ovom domenu ne postoje, odnosno nisu donesene, na državnom nivou.

Definicija koja je u upotrebi u Federaciji BiH preuzeta iz:

Zakon o mladima Federacije BiH (Član 4)

Službene novine Federacije BiH, br. 36/10

Dostupno na: <https://bit.ly/31WxpVP>

Definicija koja je u upotrebi u Republici Srpskoj preuzeta iz:

Zakon o omladinskom organizovanju

Republike Srpske (Član 2)

Službeni glasnik Republike Srpske, br. 98/04, 119/08, 1/12

Dostupno na: <https://bit.ly/3pJeFRW>

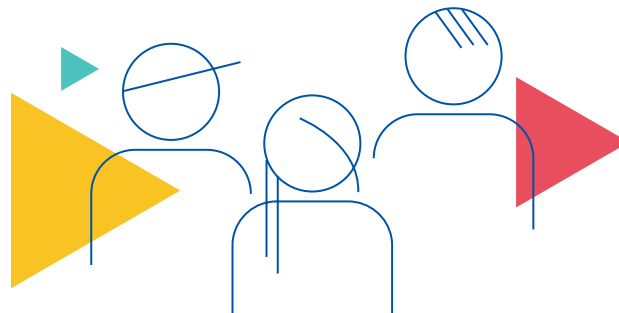
Definicija koja je u upotrebi u Brčko distriktu preuzeta, uz adaptacije, iz:

Zakon o mladima Brčko distrikta

Bosne i Hercegovine (Član 8)

Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 18/17

Dostupno na: <https://bit.ly/3pSLADI>

► Youth Work(ers) Omladinski rad(nik/ca)

Administrativna jedinica

- Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine
- Republika Srpska
- Brčko distrikt

Definicija

U Republici Srpskoj, omladinski rad je definiran kao onaj dio omladinskih aktivnosti koje se organizuju sa mladima i za mlade, odvija se u okviru slobodnog vremena mladih i preduzima se radi unapređivanja uslova za lični i društveni razvoj mladih i opšte društvene koristi u skladu sa njihovim potrebama, mogućnostima, a uz njihovo dobrovoljno učešće.

U Brčko distriktu, omladinski rad podrazumijeva oblike društveno korisnog rada iz oblasti interesovanja omladine u koji su uključeni i kojim se doprinosi unapređenju položaja mladih.

U Federaciji BiH, definira se „rad sa mladima“ i to kao planirana, svrsishodna i svjesna potpora mladima kroz njihovo dobrovoljno sudjelovanje.

Omladinski radnik, definisan je u zakonskom okviru Brčko distikta, kao osoba koja radi s mladim ljudima na načine neformalnog i formalnog sadržaja, fokusirajući se na lični i društveni razvoj kroz odnos jedan na jedan i grupne aktivnosti.

Komentar

Za razliku od Republike Srpske i Brčko distrikta, u kojima relevantni zakoni uvode i definišu pojam „omladinskog rada“, relevantni zakon u Federaciji BiH definira „rad sa mladima“. Pojam „omladinskog rada“ je ipak mjestimično korišten u strategijama na nižim nivoima (pogledati, kao primjer, Strategiju za mlade Grada Tuzla 2017-2026, dostupno na: <https://bit.ly/3etbokE>).

Omladinski radnik, kao pravna i pojmovna kategorija, definisan je jedino u Brčko distriktu, dok zakoni entiteta ne poznaju kategoriju „omladinskog radnika“.

Definicije su, uz minorne adaptacije, preuzete iz:

Zakon o mladima Federacije BiH (Član 4)

Službene novine Federacije BiH, br. 36/10

Dostupno na: <https://bit.ly/31WxpVP>

Zakon o omladinskom organizovanju

Republike Srpske (Član 2)

Službeni glasnik Republike Srpske, br. 98/04, 119/08, 1/12

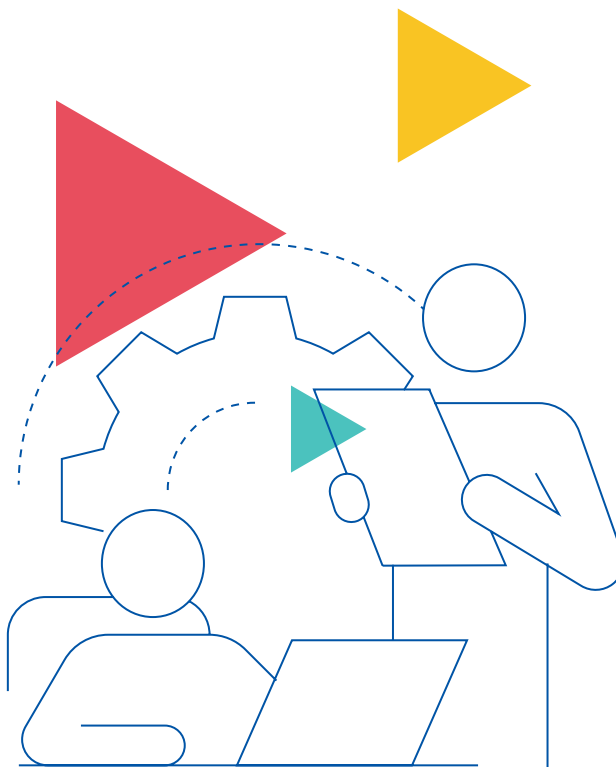
Dostupno na: <https://bit.ly/3pJeFRW>

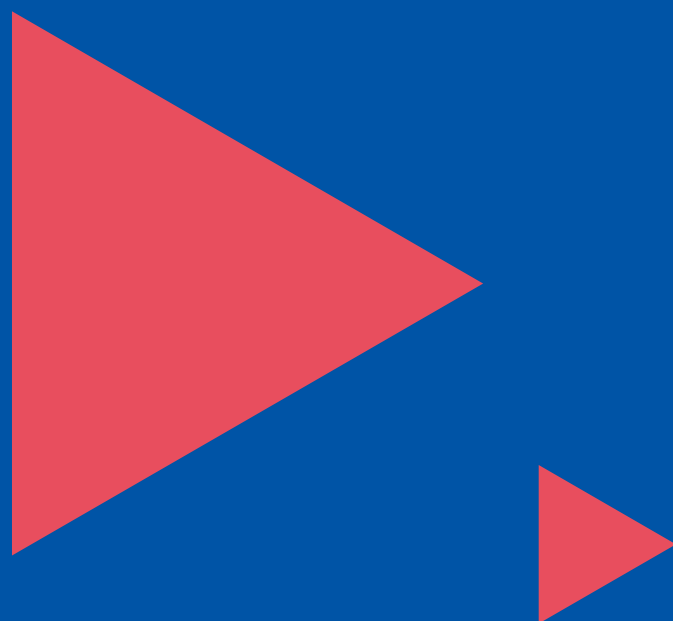
Zakon o mladima Brčko distrikta

Bosne i Hercegovine (Član 2)

Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, br. 18/17

Dostupn na: <https://bit.ly/3pSLADI>

ilo.org

International Labour Organization
Route des Morillons 4
1211 Geneva 22
Switzerland

 International Labour Organization
 @ILO
 ILOTV